

LOPPURAPORTTI

JÄMSÄ TEHDAS -HANKKEIDEN VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI

Minna Mayer ja Vesa Salminen (4FRONT Oy)

SISÄLLYS

Tiivistelmä	3
1. Johdanto	4
1.1 Arvioinnin tausta ja tavoite	4
1.2 Arviointikysymykset	5
2. Jämsä Tehdas	7
2.1 Jämsä Tehdas -hankkeet	7
2.2 Jämsä Tehtaan toiminnan kustannukset	8
2.3 Jämsä Tehtaan toiminta	9
2.4 Käyttäjätilastot	10
2.5 Taustoitus - koetut hyödyt ja haasteet	13
3. Arvioinnin havainnot ja tulokset	15
3.1 Toiminnan relevanssi ja tulokset	15
3.2 Kustannustehokkuus	19
3.3 Vaikutukset ja merkitys kaupungille	22
3.4 Tunnistettut kehittämistarpeet ja jatkomahdollisuudet	26
4. Johtopäätökset ja suositukset	29
4.1 Johtopäätökset	29
4.2 Kehittämissuosituksien suositukset	33
Liitteet	35
Liite 1. Kyselyn vastaajajakaumat	35
Liite 2. Haastattelukysymykset	36
Lähteet	37

TIIVISTELMÄ

Jämsä Tehtaan arvioinnissa tarkasteltiin, miten Jämsä Tehtaan toiminta on vaikuttanut käyttäjien kokemuksiin, kaupungin elinvoimatyöhön sekä toiminnan rakenteellisiin edellytyksiin. Arviointi osoittaa, että Jämsä Tehdas on vakiinnuttanut asemaansa paikallisena työskentely- ja kohtaamispaikkana, jossa fyysinen tila yhdistyy yhteisöllisyyteen ja monitoimijayhteistyöhön. Käyttäjien kokemukset palvelujen laadusta, matalasta kynnyksestä ja hyvästä ilmapiiristä ovat pääosin erittäin myönteisiä, ja ne muodostavat toiminnan keskeisen vahvuuden.

Yritysten näkökulmasta Jämsä Tehtaan merkitys liittyy olemassa olevien yrittäjien tukemiseen, toiminnan jatkumiseen ja työhyvinvoinnin vahvistamiseen. Vaikutukset näkyvät epäsuorasti esimerkiksi siinä, että yrittäjät pysyvät paikkakunnalla, työ jatkuu ja ostovoima säilyy. Tehtaan kautta syntyneet verkostot, vertaistuki ja yhteisöllisyys tukevat näitä vaikutuksia. Toistaiseksi Jämsä Tehdas ei ole synnyttänyt isoa määrää uusia yrityksiä, mutta se on vaikuttanut myönteisesti yritystoimijoihin alueella ja lisännyt yhteistyötä, yhdistänyt eri alojen toimijoita sekä johtanut konkreettiseen yhdessä tekemiseen.

Kaupungin imagoon Jämsä Tehtaalla on ollut positiivinen vaikutus. Se on vahvistanut mielikuvaa Jämsästä modernina, yhteisöllisenä ja yrittäjyyttä tukevana paikkana. Tämä on osaltaan murentanut "taantuvan kaupungin" mielikuvaa ja lisännyt uskoa kaupungin uudistumiskykyyn.

Arviointi tuo esiin myös kehittämistarpeita. Toiminnan jatkuvuuden kannalta keskeistä on pysyvä rahoitus- ja hallintomalli sekä syvempi linkitys kaupungin elinvoimapolitiikkaan ja yrityspalveluihin. Yhteisömanagerointi korostuu toiminnan kriittisenä elementtinä, sillä se ylläpitää yhteisöllisyyttä ja erottaa Jämsä Tehtaan tavanomaisista coworking-tiloista. Lisäksi tilojen kehittämiseksi, viestinnän vahvistamiseksi sekä koulutus- ja mentorointitoiminnan laajentamiseksi tunnistettiin tarvetta.

Kokonaisuutena Jämsä Tehdas on onnistunut luomaan alustamaisen toimintamallin, joka tukee paikallista elinvoimaa ja verkostoja. Vaikuttavuus näkyy ennen kaikkea yhteisöllisyyden, osaamisen jakamisen ja kaupungin imagon vahvistumisen kautta. Jatkon kannalta tärkeintä on toiminnan pysyvämpi ankkurointi kaupungin rakenteisiin ja sen vielä aktiivisempi hyödyntäminen osana elinvoimapolitiikkaa.

Yhteenveto arvioinnin suosituksista:

- Suositus 1. Vahvistetaan Jämsä Tehtaan asema osana kaupungin elinvoimapolitiikkaa ja yrityspalveluita.
- Suositus 2. Varmistetaan yhteisöllisyyden säilyminen.
- Suositus 3. Monipuolistetaan rahoituspohjaa vahvistamalla kumppanuuksia ja harkittua maksullisuutta lisäarvopalveluista.
- Suositus 4. Kehitetään ja vahvistetaan kumppanuuksia alueen yritysten, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa.
- Suositus 5. Kehitetään toiminnan seurantaa, mittarointia ja raportointia osana kaupungin yrityspalveluita.
- Suositus 6. Lisätään tunnettuutta kaupungin asukkaiden, monipaikkaisten ja sijoittuvien yritysten parissa.
- Suositus 7. Tehostetaan tilojen käyttöä esimerkiksi porrastetulla hinnoittelulla, muunneltavuudella ja ohjelmatuotannolla hiljaisille kausille.

1. JOHDANTO

Jämsä Tehdas on Jämsän kaupungin kehittämä yhteisöllinen työtila ja yhteisöalusta, jonka tavoitteena on vahvistaa alueen elinvoimaa, yrittäjyyttä ja osaamista. Jämsä Tehtaan toiminta käynnistyi vuoden 2021 alussa Keski-Suomen liiton myöntämän rahoituksen turvin. Alkuvaiheessa (2021–2022) keskityttiin fyysisen työtilan rakentamiseen ja vakiinnuttamiseen. Kokemusten myötä kuitenkin havaittiin, että pelkkä työtila ei riitä synnyttämään tavoiteltua elinvoimavaikutusta, vaan fyysisen tilan rinnalla tulisi edistää yhteisöllisyyttä sekä tarjota monipuolisempia palveluja.

Jämsä Tehtaan taustalla on ollut tarve löytää uusia ratkaisuja kaupungin elinvoiman vahvistamiseen merkittävän rakennemuutoksen keskellä. Paikallisen tehtaan toiminnan päättyessä elokuussa 2020 tunnistettiin tarve edistää uusia työmahdollisuuksia ja rakenteita yritystoiminnan tueksi. Tähän tarpeeseen vastattiin coworking-tilan perustamisella, joka hankerahoituksella on laajennettu alustaksi etätyöntekijöille, yrittäjille, opiskelijoille ja julkisille toimijoille. Jämsä Tehtaan tavoitteena on alusta lähtien ollut kohtaamisten ja verkostojen luominen, mikä synnyttää uusia mahdollisuuksia ja vahvistaa alueen resilienssiä.

Vuoden 2023 alusta alkaneessa Jämsä Tehtaan toisessa rahoitusvaiheessa painopiste siirtyi tilan ylläpitämisestä kohti laajempaa yhteisöalustaa ja monitoimijaisen ekosysteemin rakentamista. Vaiheessa ovat korostuneet yhteisömanagerointi, viestintä sekä ketterät kokeilut, joiden avulla Tehtaasta on pyritty luomaan kokonaisuus, joka yhdistää työn tekemisen, yrityskehittämisen ja osaamisen vahvistamisen. Toiminnan tavoitteena on paitsi aktivoida alueellisia toimijoita myös vastata kaupungin keskeisiin strategisiin haasteisiin, kuten muuttotappion ja rakennemuutoksen seurauksiin.

Jämsä Tehtaan toiminta on suunnattu laajalle joukolle. Kohderyhmiin kuuluvat paikalliset ja etätyötä tekevät asukkaat, mökkiläiset, matkailijat, opiskelijat ja yrittäjät. Lisäksi Tehdas toimii yhteistyöalustana oppilaitoksille, tutkimusorganisaatioille ja yrityskehittäjille. Käyttäjille toiminta on maksutonta, ja sen laadusta sekä yhteisöllisyydestä huolehtivat yhteisömanagerit. Näin Jämsä Tehdas pyrkii monipuolisesti tukemaan sekä yksittäisiä toimijoita että koko alueen elinvoimaa.

Tehdas on nivoutunut osaksi Jämsän kaupungin elinvoimapalveluita ja sen rooli on tukea kaupungin brändiä modernina, avoimena ja yhteistyöhön panostavana paikkana. Jämsä Tehdas toimii väylänä, jonka kautta kaupungin tavoitteet, elinvoiman vahvistaminen, vetovoiman lisääminen ja muuttotappion hillitseminen, konkretisoituvat käytännön toiminnassa.

1.1 Arvioinnin tausta ja tavoite

Arvioinnissa on tarkasteltu erityisesti Jämsä Tehtaan vuosien 2023–2025 kehittämishankkeiden (ks. Kuvio 1) vaikuttavuutta. Arvioinnin kohteena ovat olleet asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, toiminnan vaikutukset eri kohderyhmille, kaupungille ja sidosryhmille, sekä toiminnan jatkokehittämisen tarpeet.

Kuvio 1. Jämsä Tehdas kehittämishankkeiden kokonaisuus.

1.2 Arviointikysymykset

Jämsä Tehdas -hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnissa on tarkasteltu seuraavia arviointikysymyksiä:

- Mitkä ovat Jämsä Tehtaan toiminnan erityiset onnistumiset, ja miten onnistumiset näkyvät alustalla työskennelleiden henkilöiden ja heidän yritystensä kehityksessä?
- Miten Jämsä Tehtaan tarjoamat palvelut on koettu kohderyhmien näkökulmasta (erityisesti palvelujen laatu ja hyödyllisyys)?
- Kuinka kustannustehokasta Jämsä Tehtaan toiminta on ollut suhteessa saavutettuihin tuloksiin ja vaikutuksiin?
- Millaisia kehitystarpeita voidaan tunnistaa toiminnan mahdollisen jatkon näkökulmasta vuoden 2025 jälkeen?
- Onko Jämsä Tehdas vastannut kaupungin tarpeisiin toiminnan teemoissa? Onko toiminnan kautta syntynyt ratkaisuja kaupungin keskeisiin haasteisiin, kuten rakennemuutokseen tai muuttotappioon?
- Millaiset Jämsä Tehtaan yhteisöalustaan liittyvät palvelut voisivat jatkossa parhaiten tukea uusien yritysten syntyä ja kasvua tai edistää toimivien yritysten sijoittumista Jämsään?
- Miten Jämsä Tehdas on vaikuttanut kaupungin imagoon, vetovoimaan ja pitovoimaan eri kohderyhmien, erityisesti asukkaiden, yrittäjien ja matkailijoiden, näkökulmasta?
- Mitä kehittämisohdotuksia voidaan arvioinnin perusteella esittää Jämsän kaupungille toiminnan vaikuttavuuden vahvistamiseksi ja toiminnan jatkokehittämiseksi?

Arvioinnin lähtökohdat ja prosessi

Jämsä Tehtaan vaikuttavuusarvioinnin tavoitteena on ollut muodostaa kokonaiskuva Jämsä Tehtaan toiminnan vaikutuksista ja merkityksestä. Jämsä Tehtaassa on tapahtunut siirtymä fyysisestä työtilasta kohti monitoimijaisesti tuotettua yhteisöalustaa, jonka kautta pyritään vahvistamaan alueellista elinvoimaa, mahdollistamaan yhteiskehittämistä ja kytkemään toimijaverkostoja osaksi kaupungin strategista kehittämistyötä.

Arviointityö pohjautuu muutosteoreettiseen viitekehykseen, jossa tarkastellaan vaikuttavuuden syntymistä kolmella tasolla: toiminnalliset tulokset ja käyttö, strateginen merkitys sekä rakenteellinen pysyvyys. Erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, ketkä Jämsä Tehtaan palveluja ovat käyttäneet, millaisia kokemuksia käyttäjillä on ollut, miten toiminta tukee kaupungin tavoitteita muuttotappion torjunnasta vetovoiman vahvistamiseen, ja millaisin edellytyksin toimintamalli voisi juurtua osaksi kaupungin pysyviä rakenteita. Menetelmällisesti arviointi pohjautuu monimenetelmälliseen lähestymistapaan, jossa arvioinnin johtopäätökset on muodostettu useita eri aineistoja ja menetelmiä hyödyntämällä.

Arvioinnissa on analysoitu Jämsä Tehtaan toiminnan relevanssia, koherenssia, tehokkuutta, tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja kestävyyttä. Analyysien pohjalta on vastattu arviointikysymyksiin ja laadittu kehittämis ehdotukset Jämsän kaupungille.

Aineistot ja menetelmät

Arvioinnin aineistonkeruu toteutettiin kesä-elokuussa 2025 hyödyntäen dokumenttianalyysia, laadullisia haastatteluita ja kyselytutkimusta.

Dokumenttiaineisto koostui Jämsä Tehtaan kehittämis- ja investointihankkeisiin liittyvästä kirjallisesta materiaalista, kuten hankesuunnitelmista (2020, 2022), väliraporteista (2022–2024), käyttäjätutkimuksista (2022, 2024, 2025), käyttötilastoista (2021–2025), visuaalisista esityksistä ja loppuraporteista. Lisäksi analysoitiin kandidaattitutkielma coworking-tilojen merkityksestä keskeisyydessä kaupungissa, mikä tarjosi tutkimuksellista syvyyttä arviointityöhön.

Haastatteluaineisto kerättiin toteuttamalla 16 haastattelua Jämsä Tehtaan eri sidosryhmien keskuudessa. Haastattelut tehtiin luottamuksellisesti ja anonymisti, ja ne syvensivät ymmärrystä toiminnan koetusta arvosta, hyödyistä, haasteista ja vaikuttavuuden eri ulottuvuuksista. Haastatteluaineisto analysoitiin laadullisesti teemoittelun ja muutosteorian pohjalta.

Kyselyaineisto kerättiin kohdennettuna Jämsä Tehtaan käyttäjille ja sidosryhmille, ja kyselyyn vastasi yhteensä 96 henkilöä. Vastaajat edustavat laajasti eri taustoja, mukaan lukien yrittäjät, etätyöntekijät, opiskelijat, kaupungin työntekijät, paikkakuntalaiset sekä vapaa-ajan asukkaat. Tarkemmat taustatiedot vastaajista on esitetty raportin liitteessä 1. Kysely sisälsi strukturoituja väittämiä, avoimia kysymyksiä sekä vastaajien taustatietoja kokoavia kysymyksiä, ja se tarjosi määrällistä tietoa palveluiden käytöstä, tunnettuudesta, laadusta ja koetusta vaikuttavuudesta.

Menetelmällisesti tarkastelussa sovellettiin teorialähtöistä sisällönanalyysia, vertailevaa tulkintaa eri aineistolähteiden välillä sekä vaikuttavuusketjuajattelua, jossa vaikutuksia tarkasteltiin lyhyen ja pitkän aikavälin näkökulmista.

2. JÄMSÄ TEHDAS

2.1 Jämsä Tehdas -hankkeet

Jämsä Tehdas on Jämsän keskustassa toimiva avoin ja yhteisöllinen työympäristö, joka tarjoaa monipuoliset tilat ja palvelut erilaisten käyttäjäryhmien tarpeisiin. Tehdas on suunniteltu moderniksi coworking-tilaksi, jossa yhdistyvät laadukkaat tilat ja työpisteet, yhteisöllisyys ja monipuolinen ohjelmatarjonta. Tilat ovat kaikkien käytettävissä maksutta, minkä tarkoituksena on ollut madaltaa kynnystä kokeilla uusia työnteon tapoja sekä edistää yhteisöön mukaan pääsyä.

Jämsä Tehtaan toimintaa on organisoitu kahdessa eri hankkeessa vuosina 2021–2022 ja 2023–2025. Ensimmäinen hanke oli Jämsä Tehdas – yhteisöllinen työn, oppimisen ja verkottumisen keskus (HUB) ja toinen Ketterien kokeilujen yhteisöalusta työlle, yrittämiselle ja oppimiselle - kehittämis- ja -investointihanke. Tämä arviointi keskittyy Jämsä Tehtaan jälkimmäiseen hankkeeseen ja hanketoimintaan, tiedostaen kuitenkin toiminnan taustat ja lähtökohdat.

Hanke 1: Jämsä Tehdas – yhteisöllinen työn, oppimisen ja verkottumisen keskus (HUB) kehittämissankkeen (1.1.2021–31.12.2022) tavoitteena oli rakentaa Jämsän keskusta uudenlainen yhteisöllinen toimintaympäristö, joka tukee alueen elinvoimaa, yrittäjyyttä ja osaamisen kehittämistä. Hankkeen pääasiallisena rahoittajana toimi Keski-Suomen liitto.

Hankkeen tavoitteet olivat:

1. Rakennetaan Jämsä Tehtaan konsepti, luodaan markkinoinnin kautta perustunnettavuus sekä kontaktoidaan yrityksiä ja sitoutetaan kumppaneita, kuten oppilaitoksia ja mahdollisia sijoittajia, mukaan toimintaan.
2. Kehitetään Jämsä Tehtaan yhteyteen tulevaisuuden muita jakamis- ja yhteisötalouden periaatteiden mukaisia palveluja, jotka tukevat olemassa olevaa liiketoimintaa tai synnyttävät uutta liiketoimintaa. Jakaminen voi liittyä esimerkiksi yritysten henkilöstöresurssiin tai harvemmin tarvittavan kaluston yhteiskäyttöön.
3. Aloitetaan Jämsä-liven tuottaminen, jossa ytimessä ovat jämsäläiset työnantajat ja työpaikat, jämsäläiset palvelut sekä luonnollisesti positiiviset tarinat Jämsässä toimimisesta.
4. Edistetään korkeakoulutusta Jämsässä.

Hanke 2: Ketterien kokeilujen yhteisöalusta työlle, yrittämiselle ja oppimiselle -kehittämis- ja -investointihanke (1.1.2023–31.12.2025). Hankkeen tavoitteena on ollut kehitysprosessi, jossa etätyötila jalostetaan yhteisöalustaksi, joka toimii Jämsän kaupungin elinvoiman vahvistajana. Tavoitteena on ollut positiivinen toimeliaisuus ja tekemisen meininki sekä niistä viestiminen ulospäin. Hankkeen avulla on pyritty torjumaan Jämsän rakennemuutoksen aiheuttamia haasteita, sekä kannustamaan yrityksiä ja osajia sijoittumaan Jämsään edistämällä arjen sujuvia olosuhteita sekä osaavan työvoiman saatavuutta varmistaen ja kehittäen monipaikkaisen työnteon edellytyksiä. Näiden ohella hankkeen tavoitteena on ollut valmistautuminen TE-palveluiden ja yrityspalvelujen valtakunnalliseen uudistamiseen, sekä uutta liiketoimintaa synnyttävän, houkuttelevan ja kiinnostavan ekosysteemin luominen ja testaaminen. Hankkeella on Keski-Suomen liiton myöntämä rahoitus Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahasta (AKKE).

Hanke 2:n toteutus on rakentunut kuudesta kehittämissanketista:

1. Yhteisöalustan kehittäminen kohti ekosysteemiä.
2. Yhteisöalustaan pohjautuvien elinvoimatekijöiden kehittäminen.

3. Vertais- ja jatkuvan oppimisen kehittäminen osana yhteisöalustaa.
4. Digitaalisen yhteisö- ja vuorovaikutusalustan kehittäminen.
5. Yhteisömanageroinnin kehittäminen ekosysteemissä.
6. Yhteisöviestinnän kehittäminen yhteisöalustan vahvistajana.

Infolaatikko: Jämsä kaupungin lukuja

- Jämsä Tehdas toimii Jämsän kaupungissa, jossa asuu noin 19 000 henkilöä (v. 2024).
- Jämsän asukkaista noin puolet on työikäisiä eli Jämsässä on noin 9 400 työikäistä henkilöä.
- Jämsässä toimii yli 1 500 yritystä, ja suurimpia työllistäjiä alueella ovat erilaiset teollisuuden yritykset, jotka työllistävät noin 40 prosenttia työvoimasta. Toinen keskeinen toimiala on matkailu, ja esimerkiksi Himoksen alue on yksi eteläisen Suomen merkittävistä matkailukeskuksista.
- Uusia yrityksiä perustettiin Jämsään vuosina 2023–2024 yhteensä 80 kpl, ja vuonna 2022 vastaavasti 74 kpl. Kuluvana vuonna (2025) on Jämsään perustettu 63 uutta yritystä.
- Suurin osa alueen yrityksistä on pieniä, noin 63 prosenttia alueen yrityksistä työllistää 0–4 henkilöä ja on liikevaihdollisesti 1–199 000 euron kategoriaan kuuluvia (59 % alueen yrityksistä).
- Toimialoista eniten yrityksiä on kiinteistöpalveluissa, rakennuspalveluissa, metsätaloudessa ja maanrakennuksessa.
- Vuosina 2008–2019 tietotalouden yritystoimipaikkojen määrä putosi Jämsässä 24,3 prosenttia (Tietotyö maaseudulla, 2022, MDI), mikä on kansallisesti kolmanneksi heikoin tulos.

2.2 Jämsä Tehtaan toiminnan kustannukset

Jämsä Tehtaan toteutuksen kokonaiskustannukset ovat vuoden 2024 loppuun mennessä olleet noin 670 000 euroa. Kuluvalle vuodelle (2025) toiminnan toteutuneet kustannukset ja ennuste toteutuvista kustannuksista tulee olemaan noin 200 000 euroa. Yhteensä hankekokonaisuuksien kustannukset tulevat olemaan noin 870 000 euroa. Taulukossa 1 esitetään Jämsä Tehtaan toteutuneiden kustannusten jakautuminen vuosille 2021–2024 ja sidotun rahoituksen määrä vuodelle 2025. Budjetti on eriteltynä kehittämishankkeen ja investointihankkeen osalta. Taulukkoon on myös eroteltu Keski-Suomen liiton rahoitus sekä Jämsän kaupungin omarahoitusosuus.

Taulukko 1. Jämsä Tehtaan toteutuneet kustannukset vuosina 2021–2025.

Toteutuneet kustannukset euroina 2021–2024, sidottu rahoitus 2025	2021	2022	2023	2024	2025 (sidottu rahoitus, vuosi kesken)
Kehittämishanke	110 097 €	143 612 €	140 920 €	135 328 €	180 879 €

Jämsän kaupungin osuus budjetista	110 10 €	15 170 €	28 184 €	27 065,67	36 176 €
Keski-Suomen liiton osuus budjetista	990 87 €	136 533 €	112 736 €	108 263 €	144 704 €
Investointihanke	37 063 €		56 815 €	43 698 €	19 796 €
Jämsän kaupungin osuus budjetista	11 119 €		17 045 €	13 109	5 939 €
Keski-Suomen liiton osuus budjetista	25 944 €		39 771 €	30 589 €	13 857 €
Kehittämishanke + investointihanke yhteensä	147 160 €	143 612 €	197 735 €	179 026 €	200 675 €

2.3 Jämsä Tehtaan toiminta

Jämsä Tehtaan toiminnan ytimessä ovat fyysiset tilat. Tehtaassa on avotiloja, työpisteitä, neuvotteluhuoneita, puhelinkoppeja ja tapahtumatiloi, jotka tukevat sekä yksilöllistä työskentelyä että ryhmätoimintaa. Tilojen varustelu kattaa modernit työvälineet, ergonomiset kalusteet ja käyttäjäystävällisen varausjärjestelmän. Tilat soveltuvat etätöön, opiskelun, yritystoiminnan, kokousten ja tapahtumien järjestämiseen.

Toimintaa ohjaa vahvasti yhteisöllisyys ja aktiivinen yhteisömanagerointi. Tehtaan yhteisömanagerin ja viestintäasiantuntijoiden tehtävänä on huolehtia siitä, että uudet käyttäjät otetaan vastaan ja että jokainen kohdataan yksilöllisesti, minkä lisäksi yhteisön sisällä syntyy luontevia kohtaamisia. Viestintäkanavat, tapahtumat ja kohtaamiset tukevat verkostoitumista ja tiedon jakamista.

Jämsä Tehdas on myös tapahtuma- ja ohjelma-alusta. Tehtaan tiloissa järjestetään säännöllisesti erilaisia verkostoitumistilaisuuksia, koulutuksia ja teemallisia tapahtumia, kuten Kasvun kahvit, rahoitusklinikat ja yhteistyötapaamiset. Ohjelmat tuovat yhteen yrittäjiä, asiantuntijoita, opiskelijoita ja muita toimijoita, minkä lisäksi ne tarjoavat tietoa, inspiraatiota ja käytännön tukea esimerkiksi liiketoiminnan kehittämiseen.

Jämsä Tehtaan käyttäjäkunta on laaja ja monipuolinen. Tehtaassa työskentelee etätöntyöntekijöitä, paikallisia asukkaita, monipaikkaisia työntekijöitä, yrittäjiä, opiskelijoita sekä matkailijoita ja mökkiläisiä. Monille Jämsä Tehdas tarjoaa pysyvän työpisteen tai väliaikaisen ratkaisun tilanteissa, joissa kotona tai mökillä työskentely ei ole mahdollista. Yrittäjät hyödyntävät Tehtaan tarjoamia verkostoja, sparrausta ja näkyvyyttä, ja opiskelijat saavat puolestaan rauhallisen ja modernin oppimisympäristön sekä mahdollisuuden luoda kontakteja työelämäänsä. Matkailijoille sekä mökkiläisille Tehdas tarjoaa mahdollisuuden yhdistää työ ja vapaa-aika, mikä mahdollistaa pidemmän oleskelun esimerkiksi Himoksen läheisyydessä.

Tehtaan toimintaan tilastoidaan ja seurataan järjestelmällisesti. Tilojen käyttöä on mahdollista seurata varausjärjestelmän avulla, ja vuosittain käyttökertoja on ollut tuhansia. Käyttäjia on satoja, ja heidän keskuudessaan on vakiintunut aktiivisten jäsenten joukko, joka muodostaa yhteisön perustan.

Yhteistyö ja kumppanuudet ovat keskeinen osa Jämsä Tehtaan toimintaa. Tehdas tekee tiivistä yhteistyötä paikallisten yritysten, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa. Kumppanuuksien kautta järjestetään tapahtumia, tarjotaan asiantuntemusta ja luodaan verkostoja, jotka palvelevat niin yksittäisiä käyttäjiä kuin koko aluetta. Tehtaan tavoitteena on toimia solmukohtana, jossa eri toimijat kohtaavat ja jossa syntyy uusia avauksia niin työn, yrittäjyyden kuin oppimisenkin kentällä.

2.4 Käyttäjätilastot

Jämsä Tehtaan käyttötuntien määrä on noussut tasaisesti vuodesta 2021 lähtien, samoin kuin tehtyjen varausten määrä. Käyttäjätilastot on koottu Taulukkoon 2. Vuosittaisten käyttäjärekisteröintien määrät ovat olleet noin 150–200 henkilöä vuodessa, mikä tarkoittaa noin 2–4 rekisteröintiä viikossa. Uusien käyttäjien määrät ovat vuositasolla vaihdelleet 80–160 henkilön välillä, mikä tarkoittaa noin 2–3 uutta käyttäjää viikoittain.

Taulukko 2. Käyttäjätilastot vuosilta 2021–2024 sekä kuluvalta vuodelta 2025 (tilanne kesäkuun lopussa 2025).

Vuosi	2021	2022	2023	2024	Yhteensä	1–6/2025
Käyttötunnit (tuntia)	7 733	15 526	18 135	19 593	60 986	10 123
Varaukset (kpl)	1 381	2 865	3 470	3 675	11 391	1 763
Rekisteröintejä (rekisteröityneet käyttäjiksi)	149	204	170	197	720	85
Uusia käyttäjiä (käyttäjät, jotka tulleet paikalle)	107	163	132	140	542	84
Käyttäjiiä	107	212	262	290	871	218
Ovikoodi annettu käyttäjälle	40	71	82	88	281	47

Taulukkoon 3 on koottu Jämsä Tehtaan vakiintuneiden käyttäjien lukumäärät sekä tieto, kuinka usein vakiokäyttäjät ovat tiloja hyödyntäneet.

Taulukko 3. Jämsä Tehtaan vakiokäyttäjien määrät käyttökertojen mukaan vuosina 2021–2024.

Käyttökertoja	2021	2022	2023	2024
100+	5	6	4	7
50–99	2	6	10	8
10–49	20	46	54	51
5–9	19	33	43	45
Alle 5	64	131	150	179
Käyttäjiiä yhteensä	110	222	261	290

Jämsä Tehtaan vakiokäyttäjien määrä on kasvanut tasaisesti vuosina 2021–2024. Tarkastelussa vakiokäyttäjä on määriteltä henkilöksi, joka vuositasona on käyttänyt/käyttää tiloja 10 kertaa tai enemmän. Taulukosta 3 huomataan myös satunnaisten käyttäjien verrattain suuri ja vuosittain kasvanut määrä.

Vuonna 2021 Jämsä Tehtaan vakiokäyttäjiä oli 27 henkilöä. Suurin osa heistä käytti tiloja 10–49 kertaa (20 käyttäjää). Vain muutama käytti tiloja todella aktiivisesti (kaksi käyttäjää 50–99 kertaa ja viisi käyttäjää yli 100 kertaa).

Vuonna 2022 vakiokäyttäjien määrä kasvoi 58:aan henkilöön. Tämä on yli kaksinkertainen määrä vuoteen 2021 verrattuna. Kasvua tuli erityisesti 10–49 käyttökerran ryhmässä (46 käyttäjää). Tämä kertoo Jämsä Tehtaan käytön vakiintumisesta osalle käyttäjistä.

Vuonna 2023 vakiokäyttäjien määrä nousi edelleen ollen 68 henkilöä. Kasvu painottui sekä 10–49 käyttökertojen (54 käyttäjää) että 50–99 käyttökertojen ryhmään (10 käyttäjää). Tämä viittaa siihen, että osa käyttäjistä siirtyi entistä aktiivisemmaksi, ja tiloja hyödynnettiin yhä säännöllisemmin.

Vuonna 2024 vakiokäyttäjien määrä pysyi korkealla 66:ssa henkilössä. Vaikka käyttäjien kokonaismäärä ei enää kasvanut, kaikkein aktiivisimpien ryhmä (100+ käyttökertaa) vahvistui (seitsemän käyttäjää). Tämä kertoo siitä, että Jämsä Tehtaalla on vakiintunut käyttäjien ydinjoukko, joka käyttää tiloja erittäin aktiivisesti.

Vakiokäyttäjien määrä kasvoi vuosina 2021–2023 tasaisesti (27 henkilöä → 68 henkilöä), mutta määrä tasaantui hieman vuonna 2024 (66 henkilöä). Tämä kehitys viittaa siihen, että Jämsä Tehtaan on onnistunut sitouttamaan merkittävän määrän käyttäjiä pysyviksi ja aktiivisiksi asiakkaiksi. Samalla kaikkein aktiivisimpien käyttäjien (yli 100 käyttökertaa vuodessa) osuus on kasvanut, mikä puolestaan viittaa siihen, että osa käyttäjistä on löytänyt Tehtaasta pysyvän työ- ja kohtaamispaikan.

Käyttäjien kotipaikkakunta

Taulukossa 4 on esitetty Jämsä Tehtaan käyttäjät kotipaikkakohtaisesti. Käyttäjät on jaettu kuuteen ryhmään.

Taulukko 4. Jämsä Tehtaan käyttäjien kotipaikkakunnat ja paikkakuntakohtainen osuus käyttäjistä.

Alue	2021	2022	2023	2024
Jämsän seutu	53 %	49 %	48 %	42 %
Pääkaupunkiseutu	19 %	20 %	25 %	31 %
Tampereen seutu	10 %	14 %	8 %	11 %
Jyväskylän seutu	6 %	8 %	8 %	9 %
Muu paikkakunta	12 %	11 %	5 %	7 %
Ulkomaat	5 %	1 %	1 %	0,30 %

Tehtaan käyttäjistä suurin osa on ollut koko tarkastelujakson ajan Jämsän seudulta, mutta heidän osuutensa on laskenut vuodesta 2021 (53 %) vuoteen 2024 (42 %). Viime vuosina paikallisten

rinnalle on tullut yhä enemmän ulkopaikkakuntalaisia käyttäjiä. Merkittävin kasvu on tapahtunut pääkaupunkiseudun käyttäjien osuudessa, joka on noussut 19 prosentista (2021) jo 31 prosenttiin (2024). Tämä osoittaa, että Jämsä Tehdas houkuttelee erityisesti etätyöntekijöitä ja verkostoja pääkaupunkiseudulta.

Jyväskylän seudun käyttäjien osuus on kasvanut maltillisesti (6 % → 9 %), kun taas Tampereen seudun käyttäjien osuus on vaihdellut vuosittain, mutta pysynyt noin 10 prosentin tuntumassa. Muiden alueiden osuus on laskenut hieman (12 % → 7 %), ja ulkomaalaisten käyttäjien määrä on vähentynyt lähes kokonaan (5 % → 0,3 %).

Näiden käyttäjätietojen perusteella voidaan yleisesti arvioida, että Jämsä Tehdas on laajentanut käyttäjäkuntaansa kohti seudullista ja valtakunnallista näkyvyyttä, missä erityisesti pääkaupunkiseudulta kotoisin olevat käyttäjät ovat nousseet merkittäväksi käyttäjäryhmäksi.

Tilojen käyttö

Taulukkoon 5 on koottu Jämsä Tehtaan tilojen käytön jakautuminen viikon päville vuosina 2021–2024. Tilojen käyttö painottuu selvästi arkipäiviin. Suosituin päivä on ollut torstai, jonka osuus on noin 21–22 prosenttia kaikista käyttökerroista vuosittain. Tiistai ja keskiviikko ovat seuraavaksi suosituimmat päivät, molemmat noin 19–21 prosentin osuudella. Maanantai ja perjantai ovat puolestaan hieman hiljaisempia, mutta edelleen merkittäviä tilojen käyttöpäiviä.

Taulukko 5. Tilojen käyttö työviikon aikana Jämsä Tehtaalla vuosina 2021–2024.

Päivä	2021	2022	2023	2024
Maanantai	17 %	20 %	19 %	16 %
Tiistai	21 %	19 %	19 %	20 %
Keskiviikko	20 %	19 %	19 %	19 %
Torstai	22 %	21 %	22 %	22 %
Perjantai	18 %	18 %	18 %	20 %
Lauantai	2 %	2 %	2 %	2 %
Sunnuntai	1 %	1 %	1 %	1 %

Viikonloppujen (lauantai ja sunnuntai) osuus tilojen käytössä on hyvin pieni, vain noin 2–3 prosenttia kokonaiskäytöstä. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, että Jämsä Tehdas toimii ensisijaisesti työviikolla kohtaamis- ja työskentelypaikkana. Jakauma on pysynyt vuosien aikana tasaisena, mikä kertoo käyttäjien vakiintuneista toimintatavoista. Ainoa selkeämpi muutos on nähtävissä tilojen käytössä maanantaisin, missä osuus on laskenut vuoden 2022 huipusta (20 %) vuoteen 2024 (16 %). Tämä voi viitata työskentelyn painottumiseen viikon keskivaiheille, mikä on linjassa yleisten etätyö- ja hybridityöntrendien kanssa.

2.5 Taustoitus - koetut hyödyt ja haasteet

Arvioinnissa on hyödynnetty jo aiemmin kerättyä aineistoa, jonka keruusta on vastannut Jämsä Tehdas. Tämän aineiston perusteella Tehtaan toiminnasta saadut hyödyt ilmenevät erityisesti käyttäjäkokemuksessa, yhteisöllisyyden vahvistumisessa sekä kaupungin elinvoiman ja imagon tukemisessa. Käyttäjät ovat kokeneet tilat viihtyisiksi, moderneiksi ja yhteisöllisyyttä tukeviksi. Maksuttomuus on madaltanut kynnystä tulla tilaan, ja sen keskeinen sijainti yhdistettynä joustaviin varausmahdollisuuksiin ovat tehnyt palvelusta helposti saavutettavan. Myös henkilökunta ja erityisesti yhteisömanagerointi ovat saaneet kiitosta siitä, että ne yhdessä luovat lämpimän ja toimivan ympäristön, jossa yksittäiset käyttäjät tuntevat olevansa osa yhteisöä.

Vuoden 2023 käyttäjätutkimuksessa pyydettiin arvioimaan Jämsä Tehtaan onnistumisia (N=125). Valtaosa vastaajista koki toiminnan olevan mainiota ja onnistunutta. Myönteinen palaute kohdistui erityisesti Tehtaan henkilökuntaan, sekä työpisteiden ja tilojen toimivuuteen ja siistiytteen. Myös tunnelma ja yhteisö saivat positiivista palautetta. Pieni osa vastaajista koki, että työrauhan osalta toimintaa voisi vielä kehittää. Vastaajista 98 prosenttia suosittelee Jämsä Tehdasta etätyötilana. Ei-jämsäläisiltä vastaajilta tiedusteltiin, onko Jämsä Tehtaalla ollut vaikutusta heidän Jämsässä viettämäänsä aikaan. Vastaajista (n=64) 70 prosenttia kertoi, että Tehtaalla on ollut vaikutusta. Tutkimuksessa kysyttiin myös rahankäyttöä paikkakunnalla Tehtaalla työskentelyn aikana. Vastaajista 11 prosenttia kertoi käyttävänsä alle 10 euroa, ja selkeästi suurin osuus, 52 prosenttia vastaajista, kertoi käyttävänsä 10–20 euroa. Vastaavasti 22 prosenttia kertoi käyttävänsä 20–30 euroa ja kuusi prosenttia yli 50 euroa. Vastaajista yhdeksän prosenttia kertoi, ettei käytä lainkaan rahaa paikkakunnalla työpäivän aikana. Aikaisemmassa käyttäjätutkimuksessa on arvioitu, että vuoden 2023 aikana Tehtaan vaikutus ostovoimaan on ollut noin 57 000 euroa.

Käyttäjätutkimukseen vastanneista 19 prosenttia kertoi löytäneensä muutamia uusia kumppanuuksia, ja viisi prosenttia kertoi löytäneensä useita uusia kumppanuuksia. Sanallisen palautteen mukaan vastaajat ovat Tehtaan kautta saaneet useita suosituksia ja vinkkejä ammatillisiin asioihin liittyen, ja Tehdas on laajentanut vastaajien omaa verkostoa. Lisäksi vastaajat ovat Tehtaan avulla saaneet hankkeita paikallisten yritysten kanssa, löytäneet uusia kontakteja ja hyviä käytänteitä, saaneet kutsuja erilaisiin tapahtumiin, tutustuneet oman alan osaajiin sekä löytäneet uusia palveluntarjoajia. Yleisesti Jämsä Tehdas on edistänyt monipuolisesti mahdollisuuksia sekä uusia yllättäviä kohtaamisia ja jatkojalostettavia ideoita.

Yhteisöllisyyden näkökulmasta Tehdas on onnistunut tarjoamaan matalan kynnyksen kohtaamispaikan, joka tuo yhteen eri taustoista tulevia osajia. Tämä on lisännyt yhteistyön mahdollisuuksia ja tukenut sekä yksilöiden että yritysten kasvua ja kehittymistä. Verkostojen rakentuminen on ollut yksi toiminnan keskeisistä vahvuuksista, sillä se on tarjonnut uusia kontakteja ja avannut ovia sellaiseen yhteistyöhön, jota muuten ei olisi syntynyt.

Kaupungin näkökulmasta Jämsä Tehdas on profiloitunut modernina ja avoimena palveluna, joka tukee Jämsän veto- ja pitovoimaa. Tehdas on vahvistanut kaupungin brändiä paikkana, jossa panostetaan yhteistyöhön, avoimuuteen ja uudenlaisiin ratkaisuihin elinvoiman rakentamisessa. Tämä on erityisen merkittävää tilanteessa, jossa kaupunki on kohdannut rakennemuutoksen ja väestön vähenemisen haasteita.

Käyttäjäprofiileista suurimman ryhmän muodostavat etätyöntekijät, mutta myös yrittäjät ja opiskelijat hyödyntävät tilaa. Huomattava osuus käyttäjistä on tullut Jämsän ulkopuolelta. Tämä luo alueelle aluetaloudellisia hyötyjä esimerkiksi matkailun, palveluiden käytön ja ostovoiman lisääntymisen kautta. Tehdas on näin ollen sekä paikallinen palvelu että väylä, jonka kautta alue saa uusia kontakteja, osaamista ja taloudellisia virtoja.

Jämsä Tehtaan toimintaan on aikaisemmin kerätyn aineiston perusteella liittynyt myös haasteita, jotka heijastuvat sekä tilojen käyttöön, kustannuksiin että toiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen. Käyttäjämäärät ovat olleet kokonaisuutena suuria, mutta tilojen käyttö on joltain osin ollut epätasaista. Vakiokäyttäjien määrä on vakiintunut hieman yli kuuteenkymmeneen, kun taas suurin osa uusista tulijoista hyödyntää tilaa vain satunnaisesti. Täten aktiivisen yhteisön rinnalla on paljon satunnaisia käyttäjiä, joiden sitoutuminen toimintaan jää vähäisemmäksi. Lisäksi tilastoista on nähtävissä odotettavissakin oleva ero paikallisten ja ulkopaikkakuntalaisten käyttäjien välillä. Jämsäläiset viettävät tilassa huomattavasti enemmän tunteja, kun taas ulkopaikkakuntalaisten tilojen käyttö on usein lyhytkestoisempaa ja irrallisempaa.

Toiminnan rahoituksen näkökulmasta maksuttomuus haastaa rahoituksen kestävyyttä ja edellyttää uudenlaisten toimintamallien harkintaa. Jämsä Tehtaan henkilöstö aiheuttaa luonnollisesti vakiintuneita kustannuksia, mutta samalla toiminnan maksuttomuus käyttäjille on ollut yksi toiminnan tärkeimmistä vetovoimatekijöistä ja se on houkuttellut käyttäjiä matalalla kynnyksellä mukaan.

Vaikka Jämsä Tehtaan käyttäjäpalaute on ollut hyvin myönteistä, ei toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen ja sen kytkeä kaupungin strategiaan tavoitteisiin ole ollut täysin systemaattista. Palautteita on kerätty ja toimintaa on kehitetty, mutta edelleen esiintyy mahdollisuuksia edistää tuloksien hyödyntämistä strategisen päätöksenteon tukena.

Jämsä Tehtaan kokoaman aikaisemman aineiston perusteella Jämsä Tehdas näyttäytyy merkittävänä avauksena Jämsän kaupungin elinvoimapalveluissa ja Tehdas on osoittanut kykynsä vastata rakenteellisiin haasteisiin luomalla uutta yhteisöllisyyttä ja houkuttelevuutta alueelle. Tehtaan vahvuudet liittyvät matalan kynnyksen tilaisuuksiin, positiiviseen käyttäjäkokemukseen ja kaupungin imagon vahvistamiseen. Kuitenkin käyttöasteen vaihtelu, kustannustehokkuus ja vaikuttavuuden mittaaminen ovat jatkokehittämisen näkökulmasta keskeisiä kysymyksiä.

3. ARVIOINNIN HAVAINNOT JA TULOKSET

Arvioinnin havainnot ja tulokset ovat luvussa esitetty seuraavista Jämsä Tehtaan näkökulmista: 1) toiminnan tulokset ja onnistumiset, 2) kustannustehokkuus ja resurssien käyttö, 3) vaikuttavuus ja merkittävyys kaupungille, 4) tulevaisuuden kehitystarpeet ja jatkumahdollisuudet. Arvioinnissa tarkastellut kysymykset on esitetty näkökulmittain Taulukossa 6.

Taulukko 6. Jämsä Tehdas -hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnin tutkimuskysymykset teemoittain.

1. Toiminnan relevanssi ja tulokset	2. Vaikutukset ja merkitys kaupungille	3. Kustannustehokkuus	4. Tulevaisuuden kehitystarpeet ja jatkumahdollisuudet
- Mitkä ovat Jämsä Tehtaan toiminnan erityiset onnistumiset, ja miten ne näkyvät alustalla työskennelleiden henkilöiden ja heidän yritystensä kehityksessä? - Miten Jämsä Tehtaan tarjoamat palvelut on koettu kohderyhmien näkökulmasta laadun ja hyödyllisyyden osalta?	- Onko Jämsä Tehdas vastannut kaupungin tarpeisiin toiminnan teemoissa? Onko toiminnan kautta syntynyt ratkaisuja kaupungin keskeisiin haasteisiin, kuten rakennemuutokseen tai muuttotappioon? - Miten Jämsä Tehdas on vaikuttanut kaupungin imagoon, vetovoimaan ja pitovoimaan eri kohderyhmien, erityisesti asukkaiden, yrittäjien ja matkailijoiden, näkökulmasta?	Kuinka kustannustehokasta Jämsä Tehtaan toiminta on ollut suhteessa saavutettuihin tuloksiin?	- Millaisia kehitystarpeita voidaan tunnistaa toiminnan mahdollisen jatkon näkökulmasta vuoden 2025 jälkeen? - Millaiset Jämsä Tehtaan yhteisöalustaan liittyvät palvelut voisivat jatkossa parhaiten tukea uusien yritysten syntyä ja kasvua tai edistää toimivien yritysten sijoittumista Jämsään? - Mitä kehittämisehdotuksia voidaan arvioinnin perusteella esittää Jämsän kaupungille toiminnan vaikuttavuuden vahvistamiseksi ja toiminnan jatkokehittämiseksi?

3.1 Toiminnan relevanssi ja tulokset

Haastatteluaineiston perusteella Jämsä Tehtaan toiminnan erityiset onnistumiset liittyvät tilojen ja palvelujen toimivuuteen, yhteisön ja verkostojen rakentumiseen sekä yksilöiden ja yritysten kehittymiseen. Monet haastateltavat korostavat, että Tehdas on tarjonnut laadukkaat ja modernit puitteet työnteolle. Erityisen tärkeäksi nähdään se, että tila on viihtyisä ja ergonominen, mikä on ollut merkittävää erityisesti etätöön yleistyessä. Tehdas on tarjonnut vaihtoehdon kotona työskentelylle ja luonut mahdollisuuden keskittyä ammatilliseen työhön. Yhteisömanagerien / viestintäasiantuntijan panos on ollut olennainen, sillä heidän läsnäolonsa on lisännyt palvelun laatua ja synnyttänyt ilmiä, johon on helppo tulla mukaan.

Yhteisön rakentuminen on ollut yksi toiminnan keskeisistä onnistumisista. Haastateltavat kuvaavat Tehdasta matalan kynnyksen kohtaamispaikaksi, jossa on syntynyt uusia verkostoja ja yhteistyön mahdollisuuksia. Joissakin tapauksissa Tehdas on mahdollistanut konkreettisia projekteja ja liiketoimintaa, joita ei muuten olisi syntynyt. Lisäksi tila koetaan henkisesti merkitykselliseksi ympäristöksi, joka tukee jaksamista ja vahvistaa yhteenkuuluvuuden kokemusta. Yksittäiset

työntekijät ja yrittäjät kokevat työnsä mielekkäämmäksi ja he ovat saaneet uusia näkökulmia tapahtumien ja keskustelujen kautta. Yrityksille Tehdas on tarjonnut mahdollisuuden verkostoitua, löytää asiakkaita ja kehittää toimintaan alueellisessa yhteistyössä. Joillekin yrittäjille Tehdas on puolestaan edistänyt liiketoiminnan käynnistämistä tai kasvattamista.

Relevanssi ja vastaavuus kaupungin strategiaan

Arvioinnin havaintojen perusteella Jämsä Tehdas on vastannut hyvin niihin tarpeisiin, jotka sille on tunnistettu ennen hankkeen käynnistämistä. Etä- ja monipaikkaisen työn yleistyessä on korostunut tarve nykyaikaiselle työtilalle, joka tarjoaa vaihtoehdon yksin kotona työskentelylle. Kaupungissa on haluttu myös lievittää äkillisen rakennemuutoksen vaikutuksia. Perinteisen teollisuuden työpaikkojen menetyksiä on haluttu paikata luomalla edellytyksiä uuden toimeliaisuuden synnylle. Jämsä Tehdas vastaa tähän tarjoamalla korkeatasoisen, yhteisöllisen työympäristön, jossa on nopeat verkkoyhteydet ja modernit työvälineet, sekä matalan kynnyksen mahdollisuus kohdata muita tekijöitä. Esimerkiksi Jämsä Tehtaan hankesuunnitelmassa korostettiin, että Tehdas auttaa murtamaan mielikuvaa etätyöstä yksinäisenä puurtamisena tarjoamalla joustavan ja kehittyvän työyhteisön etätyöläisille ja yksinyrittäjille. Tehdas on näin vastannut sekä etätyöntekijöiden yhteisöllisyyden tarpeeseen että uuden yrittäjyyden alustaksi tunnistettuun paikalliseen tarpeeseen.

Jämsä Tehtaan toiminta on ollut linjassa Jämsän kaupungin strategian kanssa. Kaupungin tavoitteena on vahvistaa pientä ja keskisuurta yrittäjyyttä sekä luoda edellytyksiä uuden elinkeinotoiminnan syntyiselle. Jämsä Tehdas on tukenut näitä tavoitteita yhdistämällä osaajia, yrityksiä ja oppilaitoksia sekä tarjoamalla alustan, joka houkuttelee uutta osaamista ja yritystoimintaa alueelle. Hankkeen suunnitteluvaiheessa todettiin, että hanke tukee strategiaa erityisesti työn, koulutuksen ja yrittäjyyden teemoissa luomalla edellytyksiä osaamisen kehittämiseksi, uusien työpaikkojen synnylle ja kaupungin myönteiselle erottautumiselle. Lisäksi Tehdas on linjassa Keski-Suomen alueellisten tavoitteiden kanssa vahvistaessaan monipaikkaisen työn ja oppimisen mahdollisuuksia sekä paikallisia verkostoja. Relevanssia vahvistaa se, että idea coworking-tilasta nousi suoraan kaupungin työntekijöiden ja asukkaiden toiveista jo ennen hankkeen alkua. Tehdas on siis käytännössä toteuttanut kaupunkilaisten esiin tuomia tarpeita ja ideoita.

Koherenssi suhteessa muihin hankkeisiin ja toimijoihin

Jämsä Tehdas on toteutettu kahtena rinnakkaisena hankkeena: investointihankkeena (tila ja varusteet) ja kehittämishankkeena, mikä on mahdollistanut fyysisen ympäristön nopean kuntoon saattamisen samaan aikaan kun Tehtaan toimintamallia on kehitetty. Hanke on kytketty myös aiempiin toimenpiteisiin, kuten Osaava Jämsä -hankkeeseen, jatkamalla niiden aloittamaa työtä paikallisten työmahdollisuuksien näkyväksi tekemisessä. Tehdas perustettiin aikana, jolloin Jämsän kaupunki uudelleenorganisoi elinvoimapaalvelunsa. Tehdas sijoittuu luontevasti kaupungin elinvoimatoimialalle ja täydentää kaupungin yrityspalveluita tuoden niihin uuden, modernin toteutusmallin. Esimerkiksi Tehtaan kautta yrityskehittämisen palvelut ja oppilaitosyhteistyö on tuotu saman katon alle, mikä on tehostanut palvelujen saavutettavuutta ja yhteistyötä. Hankkeen valmistelussa ja ohjauksessa ovat olleet mukana kaupungin elinvoimatoimijat, Tehtaan käyttäjät (etätyöläiset ja yrittäjät) sekä oppilaitosten edustajat, mikä on varmistanut toiminnan koherenssin jo suunnitteluvaiheessa.

Tehdas on toiminut ekosysteemimäisenä alustana, joka yhdistää eri toimijat ja palvelut. Se on konkreettisesti yrittäjyyden palvelupiste, jossa on saatavilla yritysneuvontaa, toisen asteen ja korkeakoulujen koulutustarjontaa, sekä vertaistukea ja sparrausta yrittäjiltä toisille. Näin Tehdas on arvioinnin havaintojen perusteella täydentänyt olemassa olevia palveluita, eikä päällekkäisyyksiä ole juuri syntynyt. Päinvastoin palveluja on koottu yhteen paikkaan asiakkaiden hyödyksi.

Tehtaan toiminta on havaintojen perusteella koherenssia myös alueellisesta näkökulmasta. Tehdas on verkottunut Jyväskylän yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa avoimen korkeakoulutuksen tarjoamiseksi Jämsässä, minkä lisäksi Tehdas tukee valtakunnallisia pyrkimyksiä edistää monipaikkaista työtä sekä pk-yrittäjyyttä. Tehtaan käyttäjäkunta edustaa laajasti eri sidosryhmiä, mikä korostaa toiminnan yhteensopivuutta ympäröivän ekosysteemin kanssa. Noin puolet käyttäjistä ovat Jämsän ulkopuolelta, merkittävä osa pääkaupunkiseudulta sekä Tampereen ja Jyväskylän seuduilta, mikä kertoo, että Tehdas on onnistunut nivoutumaan osaksi laajempaa monipaikkaisen työn verkostoa. Tämä laaja-alainen yhteistyö ja verkottuminen eri toimijoihin on vahvistanut hankkeen koherenssia ja välttänyt erillään toimimisen silloja.

Arvioinnin havaintojen perusteella Jämsä Tehtaan toiminta on, ja on ollut, linjassa ja yhteydessä muihin samanaikaisiin kaupungin hankkeisiin, sidosryhmiin sekä kaupungin toimintoihin.

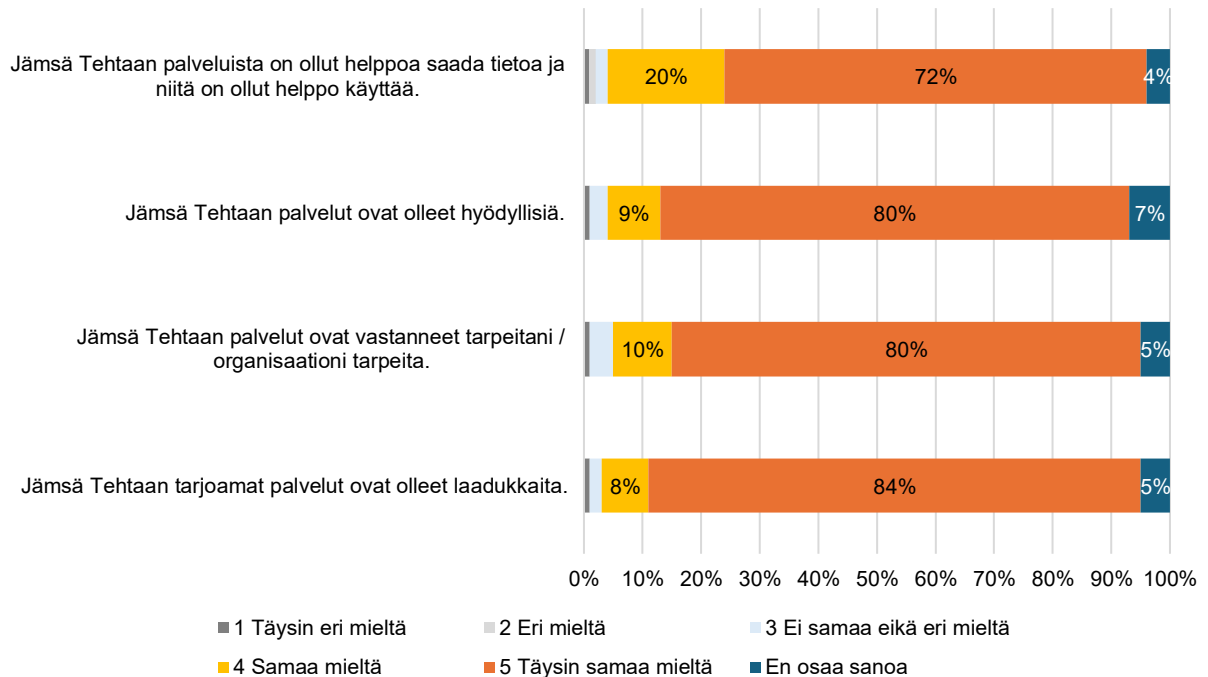
Näkemykset palveluiden laadusta

Kuviossa 2 esitetyt kyselytulokset antavat selkeän kuvan siitä, miten Jämsä Tehtaaseen ja sen toimintaan suhtaudutaan käyttäjäkyselyn (N=96) pohjalta.

Valtaosa vastaajista pitää Jämsä Tehtaan palveluita laadukkaina (83 % täysin samaa mieltä) ja hyödyllisinä (80 % täysin samaa mieltä). Ulkopaikkakuntalaisten vastauksissa korostuu Jämsässä asuvin vastaajiin verrattuna, että palvelut ovat olleet hyödyllisiä. Ulkopaikkakuntalaisista vastaajista 94 prosenttia oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että Jämsä Tehtaan palvelut ovat laadukkaita.

Myös tarpeisiin vastaaminen saa erittäin vahvan tuen; 80 prosenttia vastaajista on täysin samaa mieltä väitteen kanssa. Lisäksi tiedon saantia ja käytettävyyttä pidetään hyvänä: 72 prosenttia kokee, että palveluista on ollut helppo saada tietoa ja niitä on ollut helppo käyttää. Tämä kertoo palvelujen laadun ja käytettävyyden olevan Tehtaan keskeisiä vahvuuksia. Niistä henkilöistä, jotka asuvat muualla kuin Jämsässä, hieman suurempi osa arvioi palveluista olevan helppoa saada tietoa, verrattuna henkilöihin, jotka asuvat paikkakunnalla (82 % täysin samaa mieltä - 73 % täysin samaa mieltä).

Kokonaisuutena suhtautuminen Jämsä Tehtaaseen näyttäytyy kyselytulosten perusteella erittäin myönteisesti erityisesti palvelujen laadun, hyödyllisyyden ja käytettävyyden osalta.

Kuvio 2. Kyselyvastaajien näkemyksiä Jämsä Tehtaan palveluista. Lähde: Sähköinen kysely (N=96). Kysymys: Arvioi seuraavia väittämiä.

Konkreettiset tulokset

Jämsä Tehtaan toiminnan konkreettisia tuloksia ovat uusien verkostojen syntyminen ja osaamisen jakaminen yli organisaatorajojen. Tehdas on tuonut yhteen paikalliset tietotyöläiset, etätyöntekijät, yrittäjät, opiskelijat sekä kaupungin kehittäjät, mikä on luonut uusia yhteistyömahdollisuuksia. Tehtaan keräämissä aiemmissä käyttäjäpalautteissa korostuu, että Tehdas on mahdollistanut monialaisen vuorovaikutuksen: samassa tilassa tutustutaan eri alojen osaajiin ja altistutaan uusille ideoille, mikä on johtanut innovaatioihin ja uusien ideoiden kehittämiseen. Monet yrittäjät ovat Tehtaan kautta löytäneet yhteistyökumppaneita tai saaneet vertaistukea ja sparrausta liiketoimintansa kehittämiseen. Aikaisempaan palautekyselyyn vastanneet mainitsivat, että Tehtaan yhteisöstä saadun tuen avulla on ollut mahdollista kehittää omia yritysideoita pidemmälle ja jopa välttää työuupumusta, kun työskentely ei tapahdu yksin. Tehtaan myönteiset vaikutukset omaan työhyvinvointiin tunnistettiin myös tässä arviointiaineistossa. Lisäksi Tehdas on tarjonnut puitteet esimerkiksi opiskelijoiden ja ammattilaisten kohtaamisille, mikä on konkreettisesti edistänyt osaamisen siirtymistä ja nuorten kiinnittymistä työelämään paikkakunnalla.

Suorat vaikutukset yhteisöön ja käyttäjiin

Arvioinnin havaintojen perusteella on nähtävissä, että Tehtaan toiminta on edistänyt tuloksia elinkeinotoiminnan näkökulmasta. Palautteiden perusteella Tehtaan yhteisöstä on lähtöisin uutta toimintaa ja hankkeita, jotka olisivat tuskin syntyneet ilman tätä ympäristöä. Yrittäjät ovat saaneet Tehtaalta esimerkiksi tukea yrityksen perustamiseen liittyvissä kysymyksissä sekä kannustusta liiketoiminnan kasvattamiseksi. Vaikka tarkkoja työllisyyslukuja on vaikea yksiselitteisesti osoittaa, voidaan todeta Tehtaan edesauttaneen uusien työpaikkojen luomista epäsuorasti: jokainen uusi yritys tai laajentunut toiminta tarkoittaa potentiaalisesti lisää työllistymismahdollisuuksia. Tehdas on myös edesauttanut jo toimivia yrityksiä niiden kasvussa tarjoamalla niille verkostoja ja näkyvyyttä.

Erityisesti yhteisöllinen ympäristö on toiminut "yrittäjäshautomona", jossa yrittäjät ovat voineet turvallisesti testata ideoitaan ja kehittää niitä eteenpäin. Tämä näkyy myös konkreettisina tuloksina; on yrityksiä, jotka ovat Tehtaan verkostojen kautta saaneet uusia asiakkaita tai yhteistyöprojekteja, minkä lisäksi on syntynyt yksi uusi toimija, Ohjelmistotakojat ry, joka yhdistää yritysten digitalisointitarpeet, alan osaajien ammattitaidon ja opiskelijoiden resurssit. Tehtaan tuloksellisuutta kuvaa osaltaan myös se, että monet käyttäjät ovat vakiinnuttaneet tapansa työskennellä siellä. Esimerkiksi vuonna 2023 yhteensä 68 henkilöä käytti tilaa vähintään 10 kertaa. Tämä vakiokäyttäjien joukko kuvastaa syntyneitä yhteisöä ja jatkuvuutta: tilasta on tullut monelle olennainen osa arkea ja ammatillista verkostoa, mikä on selkeä tulos hankkeen tavoitteiden kannalta (yhteisön muodostuminen ja uusien toimintatapojen juurtuminen).

3.2 Kustannustehokkuus

Kustannustehokkuuden arvioinnissa on tarkasteltu, miten Jämsä Tehtaan käytettävissä olevat resurssit, eli tilat, varusteet, henkilöstö ja rahoitus, suhteutuvat saavutettuihin tuotoksiin ja käyttäjämääriin. Koska toiminnan käynnistäminen edellytti merkittäviä alkuinvestointeja, on erityisen tärkeää analysoida, miten kustannusten ja hyötyjen välinen suhde on kehittynyt neljän toimintavuoden aikana. Arviointi perustuu sekä määrällisiin lukuihin (esim. kustannus per käyttäjä ja kustannus per käyttötunti) että laadullisiin näkökulmiin, joita on kerätty haastatteluista.

Resurssien käyttö ja käyttäjämäärät

Arviointitarkastelun perusteella Jämsä Tehtaan resursseja (tilat, varusteet, henkilöstö ja rahoitus) on hyödynnetty tehokkaasti saavutettuihin tuotoksiin suhteutettuna. Investointihankkeen aikana (v. 2021) hankittiin Tehtaalte laadukkaat puitteet, muun muassa sähköpöydät, ergonomiset kalusteet, neuvottelutilat, äänieristetty puhelinkoppi sekä AV-laitteisto tapahtumia ja etäneuvotteluita varten. Nämä alkuinvestoinnit mahdollistivat toimintaympäristön, joka on houkuttanut käyttäjiä kasvavin määrin. Taulukkoon 8 on koottuna käyttäjämääriä koskevia tietoja vuosilta 2021–2024.

Taulukko 7. Jämsä Tehtaan käyttäjämäärät vuosina 2021–2025.

Vuosi	Käyttötunnit (h)	Varaukset (kpl)	Rekisteröintejä	Uusia käyttäjiä	Käyttäjiä yhteensä	Ovikoodi annettu käyttäjälle
2021	7 733	1 381	149	107	107	40
2022	15 526	2 865	204	163	212	71
2023	18 135	3 470	170	132	262	82
2024	19 594	3 675	197	140	290	88
2025 (1-6/2025)	10 123	1 763	85	84	218	47

Jämsä Tehtaan käyttötunnit ovat yli kaksinkertaistuneet vuosina 2021–2024 (7 732,5 h → 19 593,5 h). Tämä osoittaa, että Tehtaan tilat ovat löytäneet vakiintuneen käyttäjäkunnan ja tilojen käyttöaste on kasvanut tasaisesti. Myös varausten määrä on kasvanut merkittävästi (1 381 → 3 675), mikä tukee käsitystä tilojen jatkuvasta ja aktiivisesta hyödyntämisestä. Vuoden 2023 jälkeen kasvu on kuitenkin hidastunut, mikä voi viitata käyttöasteen tasaantumiseen. Vuoden 2025 osalta on saatavilla vain ensimmäistä puolta vuotta koskeva tieto, mutta sen mukaan käyttötuntien määrä on pysynyt

lähes samana kuin edellisenä vuonna, tai noussut hienoisesti, mikäli käyttötuntien jakautumista tarkastellaan kuukausille jaettuna.

Tarkasteltaessa rekisteröintien määrää, on määrässä esiintynyt hieman vaihtelua vuosien välillä, mutta määrä on kuitenkin pysynyt noin 170–200 vuositasona. Uusien käyttäjien määrä oli suurimmillaan vuonna 2022 (163 henkilöä), mutta sen jälkeen uusien käyttäjien määrä on laskenut hieman (132 uutta käyttäjää vuonna 2023 ja 140 uutta käyttäjää vuonna 2024). Tämä viittaa siihen, että alkuvaiheen kiinnostus on vakiintunut, ja käyttäjäkunta koostuu yhä enemmän vakituisista käyttäjistä.

Kokonaiskäyttäjien määrä on puolestaan kasvanut tasaisesti (107 → 290), ja kasvu on ollut erityisen selkeää vuosina 2022 ja 2023, jolloin Tehtaan tunnettuus ja asema ovat vahvistuneet. Vuonna 2024 kasvu jatkui, mutta maltillisempaan. Tämä kertoo siitä, että Tehdas on onnistunut houkuttelemaan uusia käyttäjiä, mutta samalla käyttäjäkunta on alkanut vakiintua.

Ovikoodien määrä osalta kasvua on tapahtunut hitaammin (40 → 88), mikä voi tarkoittaa, että aktiivisimpien käyttäjien joukko on suhteellisen rajallinen verrattuna satunnaisiin käyttäjiin. Tämä korostaa sitä, että Tehtaalla on sekä vakituksia, tiiviisti tiloja käyttäviä asiakkaita, että suurempi joukko satunnaisia kävijöitä.

Jämsä Tehdas on neljän toimintavuotensa aikana vakiinnuttanut asemansa aktiivisena ja kasvavana yhteisöalustana. Käyttötunnit ja varaukset ovat nousseet huomattavasti, mikä kertoo tilojen tarpeellisuudesta ja vetovoimasta. Käyttäjämäärät ovat kasvaneet, mutta uusien käyttäjien virta on hieman tasaantunut. Tämä voi olla merkki siitä, että potentiaalinen kohderyhmä Jämsässä ja sen ympäristössä on pääosin tavoitettu. Tehtaan haasteena voikin jatkossa olla uusien käyttäjäryhmien houkuttelevaaminen sekä vakituisten käyttäjien sitouttaminen toimintaan entistä tiiviimmin.

Toiminnan tehokkuutta ilmentävät myös tuotetut sisällöt ja tapahtumat. Tehtaalla on järjestetty monipuolisesti tilaisuuksia, esimerkiksi teemailtoja, seminaareja, aamukahvi- ja verkostoitumishetkiä sekä yrittäjäyystapahtumia, jotka ovat tukeneet oppimista ja verkostojen syntymistä. Käyttäjillä on ollut mahdollisuus osallistua tapahtumiin joustavasti omien aikataulujensa mukaan, mikä on lisännyt tapahtumien vaikuttavuutta ja tavoitavuutta. Lisäksi hankesuunnitelman mukaisesti on panostettu Jämsän positiivisen tarinan esille tuomiseen nykyaikaisella sisällöntuotannolla. Esimerkiksi videopohjaista *Jämsä-live*-kanavaa ja paikallisia menestystarinoita on hyödynnetty kaupungin imagon rakentamisessa ja elinvoiman viestimisessä. Investoinnit infrastruktuuriin ja yhteisömanagerointiin ovat tuottaneet aktiivisen tilan, jota satojen eri käyttäjien yhteisö hyödyntää tuhansien tuntien edestä vuosittain.

Resurssien käyttö ja kustannustehokkuus

Jämsä Tehtaan toiminta on perustunut laadukkaisiin alkuinvestointeihin sekä resursoituun yhteisömanagerointiin. Tilat ja varusteet, kuten sähköpöydät, neuvotteluhuoneet ja AV-laitteistot, ovat luoneet alustan, joka on mahdollistanut toiminnan kasvun ja joka on houkuttellut uusia käyttäjiä. Käyttötuntien määrä on yli kaksinkertaistunut neljän toimintavuoden aikana, mikä kertoo tilojen vakiintuneesta kysynnästä. Myös käyttäjien kokonaismäärä on kasvanut vuosittain 107:stä käyttäjästä (2021) aina 290:een käyttäjään (2024).

Kustannusten ja käyttäjämäärien vertailu kertoo, että resurssien tehokkuus on parantunut huomattavasti. Alkuvuosina Tehtaan toiminta on ollut kallista suhteessa käyttäjämääriin, mutta neljässä vuodessa kustannus per käyttäjä ja kustannus per käyttötunti ovat laskeneet merkittävästi. Tämä osoittaa, että tilojen käyttö on tehostunut ja investointien hyödyt ovat realisoituneet.

Taulukko 8. Jämsä Tehtaan kustannukset suhteessa käyttömääriin.

Vuosi	Jämsä Tehtaan toiminnan kokonaiskustannukset vuoden aikana €	Käyttäjiä	€/käyttäjä	Käyttötunnit (h)	€/käyttötunti
2021	110 097 €	107	1 029 €	7 733	14,2 €
2022	143 612 €	212	678 €	15 526	9,2 €
2023	197 735 €	262	755 €	18 135	10,9 €
2024	179 026 €	290	617 €	19 594	9,1 €
1-6/2025	99 509 €	218	456 €	10 123	9,8 €

Edellä olevasta taulukosta käy ilmi, että kustannus per käyttäjä on laskenut 1 029 eurosta (v. 2021) 456 euroon (vuoden 2025 ensimmäiset 6kk). Käyttötunnin hinta on puolestaan pudonnut 14 eurosta alle kymmeneen euroon. Suurimmat muutokset selittyvät alkuinvestointien korkeilla kustannuksilla ja myöhempien vuosien kasvavilla käyttäjämäärillä.

Kriittisesti tarkastellen kustannustehokkuus on siis parantunut, mutta kehityksen taustalla on ollut epätasapainoinen kulurakenne: erityisesti vuonna 2023 kustannukset nousivat korkealle suhteessa saavutettuun hyötyyn, mutta ovat sittemmin laskeneet. Vuonna 2024 hinta per käyttäjä oli alhaisemmalla tasolla kuin aiempina vuosina, samoin hinta per käyttötunti.

Tulevaisuudessa voidaan olettaa, että Tehtaan toiminnan kustannustehokkuus pysyy vuoden 2024 tasolla tai jopa paranee siitä, sillä suurimmat alkuinvestoinnit on jo toteutettu. Mikäli käyttäjämäärät jatkavat kasvuaan, kustannus per käyttäjä ja per käyttötunti voivat edelleen laskea. Toisaalta on myös mahdollista, että käyttäjämäärien kasvu tasaantuu, jolloin kustannusten suhteellinen tehokkuus ei enää merkittävästi parane.

Haastateltujen näkökulmia kustannustehokkuuteen

Arvioinnissa toteutetuissa haastatteluissa tunnistettiin, että Jämsä Tehtaan toiminta perustuu vahvasti resursoituun yhteisömanagerointiin. Tämä on erottanut sen monista muista coworking-tiloista ja luonut lisäarvoa käyttäjille, mutta samalla on herättänyt kysymyksiä kustannusrakenteen raskaudesta suhteessa käyttäjävolyymeihin. Henkilöstön roolia on pidetty välttämättömänä onnistumisten kannalta, mutta resursoinnin nähdään olevan myös suuri panostus.

Haastatteluissa nostettiin myös esille, että toiminnan maksuttomuus on ollut merkittävä houkutin ja saavutettavuuden edistäjä. Maksuttomuuden ansiosta Jämsä Tehdas on saanut laajan käyttäjäkunnan ja lisännyt näkyvyyttään, mutta samalla maksuttomuus on tarkoittanut riippuvuutta ulkoisesta rahoituksesta, mikä puolestaan haastaa toiminnan pitkän aikavälin kestävyys. Haastatellut kokivat, että Tehdas on tuottanut merkittäviä hyötyjä erityisesti yksityisyrityksille, etätyöntekijöille sekä verkostoja etsiville toimijoille. Hyötyjen arvioidaan olevan suurempia kuin yksittäisten käyttäjien vastaavat panostukset mahdollistaisivat, ja näin ollen saavutetut hyödyt toimivat perusteluina kustannuksille.

Kustannustehokkuuden arviointia vaikeuttaa kuitenkin se, että Jämsä Tehtaan vaikuttavuutta ei ole systemaattisesti mitattu. Tulokset näkyvät enemmän yksittäisinä kokemuksina kuin tarkkoina tilastollisina mittareina. Käyttäjien kokemusten pohjalta kustannustehokkuus näyttäytyy myönteisenä, mutta kaupungin näkökulmasta kriittinen kysymys on rahoituksen pitkäjänteisyys ja vaikutusten todellinen todentaminen pidemmällä aikajaksolla.

3.3 Vaikutukset ja merkitys kaupungille

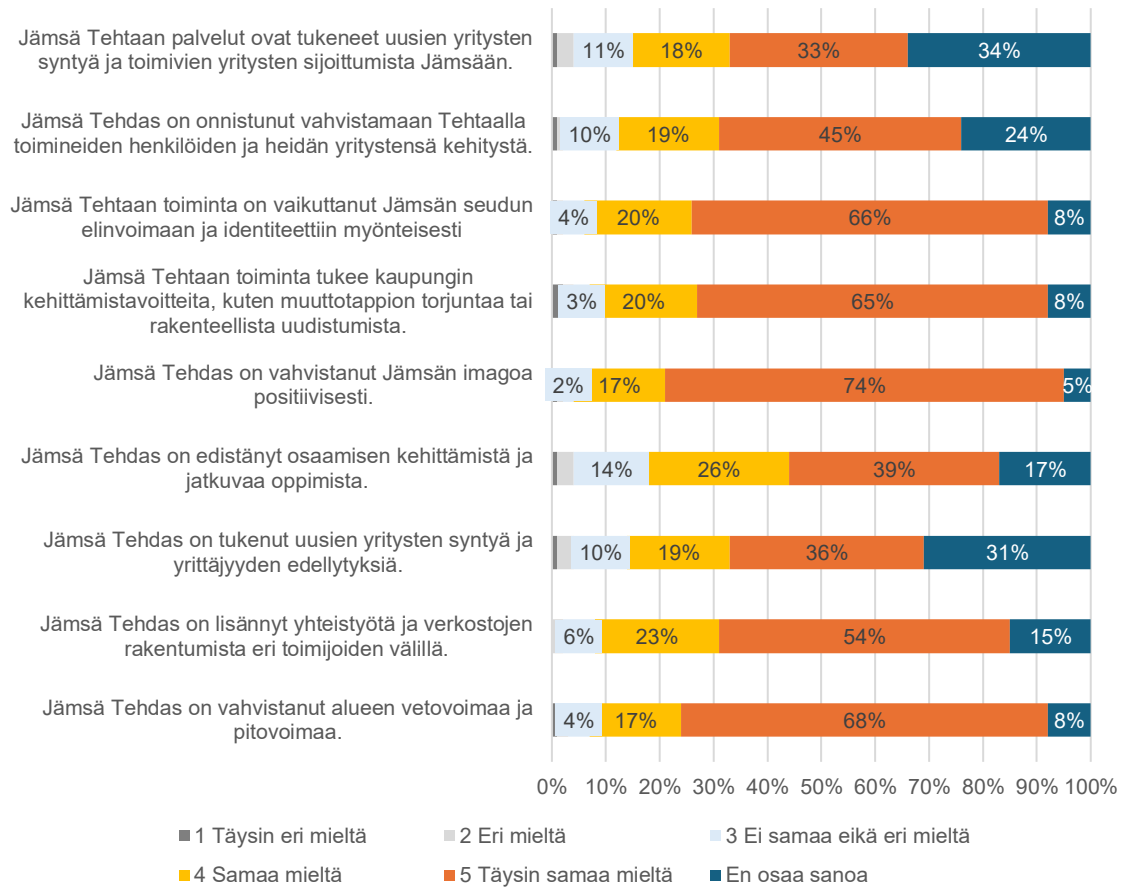
Näkemykset tuloksista ja vaikutuksista

Arvioinnin haastatteluaineiston mukaan Jämsä Tehdas on monin tavoin vastannut kaupungin tarpeisiin ja vahvistanut sen strategisia tavoitteita. Tehtaan vaikutukset näkyvät erityisesti siinä, että Tehdas on tuonut elinvoimaisuutta tilanteessa, jossa Jämsä on kärsinyt rakennemuutoksesta ja työpaikkojen menetyksistä. Tehdas on tarjonnut modernin työskentely- ja kohtaamispaikan, jossa on syntynyt verkostoja, yhteistyötä ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Tehdas on tarjonnut puitteet uudenlaiselle, hajautetulle työnteolle, josta erityisesti yrittäjät ja etätyöntekijät ovat hyötäneet.

Haastatteluissa nousi esiin, että Tehdas on lisännyt Jämsän houkuttelevuutta erityisesti etätyöntekijöiden ja vapaa-ajanasukkaiden joukossa. Mahdollisuus työskennellä joustavasti Jämsässä on madaltanut kynnystä viettää alueella enemmän aikaa ja kiinnittyä siihen pysyvämmiin. Vaikka muuttotappion vähentäminen ja pysäyttäminen on iso haaste, Tehtaan nähdään olevan osa ratkaisua, sillä se vahvistaa kaupungin imagoa modernina ja yhteistyöhön panostavana paikkana tarjoten aidon mahdollisuuden jäädä alueelle tekemään etätöitä tai opiskelemaan.

Tehtaan vaikutukset kaupungin imagoon, vetovoimaan ja pitovoimaan koetaan tärkeiksi, joskin niiden mittakaava vaihtelee kohderyhmittäin. Tehdas nähdään symbolisena avauksena, joka viestii kaupungin uudistumiskykyä. Erityisesti yksinyrittäjät, etätyöntekijät ja vapaa-ajanasukkaat ovat kokeneet, että Tehdas vahvistaa heidän siteitään Jämsään. Tehdas on toiminut myös matkailijoille ja mökkiläisille syynä viettää alueella enemmän aikaa.

Arvioinnin osana toteutetun kyselyn perusteella Tehtaan nähdään vahvistaneen alueen veto- ja pitovoimaa (68 % täysin samaa mieltä) ja samalla se on tukenut Jämsän imagoa positiivisesti (74 % täysin samaa mieltä). Veto- ja pitovoiman vahvistamisen osalta täysin samaa mieltä olevia vastaajia on ulkopaikkakuntalaisissa vastaajissa 73 prosenttia ja paikkakunnan asukkaissa 70 prosenttia. Jämsä Tehtaan myönteisen vaikutuksen elinvoimaan ja identiteettiin kokee puolestaan 88 prosenttia paikkakunnalla asuvista ja 91 prosenttia muilla paikkakunnilla asuvista vastaajista. Positiivisen vaikutuksen Jämsän imagoon tunnistaa 91 prosenttia Jämsässä asuvista vastaajista ja jopa 94 prosenttia muualla asuvista vastaajista.

Kuvio 3. Kyselyvastaajien suhtautuminen väitteisiin Jämsä Tehtaan toiminnan vaikutuksista alueella. Lähde: Sähköinen kysely (N=96). Kysymys: Arvioi seuraavia väittämiä.

85 prosenttia kyselyvastaajia kokee Tehtaan toiminnan tukeneen muuttotappion torjuntaa ja rakennemuutosta (vastaajat joko täysin samaa mieltä tai samaa mieltä). Näkemykset eivät eroa paikkakunnan asukkaiden ja ulkopaikkakuntalaisten välillä.

Tehtaan vaikutus elinvoimaan ja identiteettiin arvioidaan myös merkittäväksi kyselyssä: 66 prosenttia vastaajista kokee vaikutuksen myönteisenä. Muualla asuvista vastaajista myönteisesti ao. väittämään suhtautuu 91 prosenttia vastaajista, ja Jämsässä asuvista vastaajista 88 prosenttia.

Yhteistyön ja verkostojen rakentaminen saa myös myönteistä palautetta kyselyvastaajilta: 77 prosenttia vastaajista kokee verkostoitumisen lisääntyneen, mutta vastaajista 23 prosenttia kokee vaikutuksen neutraalilla, ja puolestaan 15 prosenttia vastaajista ei osaa asiaa arvioida (En osaa sanoa -vastaajien osuus). Tämä tulos viittaa siihen, että vaikutukset näkyvät erityisesti Tehtaan aktiivikäyttäjillä, mutta eivät vielä yhtä selkeästi kaikissa ryhmissä. Jämsän asukkaiden vastaajaryhmässä 88 prosenttia on samaa mieltä (täysin samaa mieltä 60 % ja samaa mieltä 28 %) kun taas ulkopaikkakuntalaisissa samaa mieltä yhteistyön ja verkostoitumisen rakentumisesta on 68 prosenttia (44 % täysin samaa mieltä ja 24 % samaa mieltä).

Kyselyvastaajien arviot yrittäjyyden edellytysten tukemisesta jakautuvat muita väittämiä enemmän: 54 prosenttia vastaajista kokee Tehtaan vaikutuksen selvästi myönteisenä, mutta 31 prosenttia ei osaa asiaa arvioida. Asukkaista 46 prosenttia on täysin samaa mieltä, että Jämsä Tehdas on tukenut

uusien yritysten syntyä ja yrittäjyyden edellytyksiä, mutta ulkopaikkakuntalaisista vastaajista saman vaihtoehdon valitsi noin neljännes, 26 prosenttia.

Jämsä Tehtaan vaikutuksen osaamisen kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen kokee myönteisenä 39 prosenttia kyselyvastaajista, mutta 17 prosenttia vastaajista ei osaa vaikutusta arvioida. Tulos osoittaa, että yrittäjyys- ja osaamispalveluiden merkitys ja mahdollisuudet eivät ole kaikille käyttäjille yhtä näkyviä, vaikka osa kyselyvastaajista kokeekin ne tärkeiksi. Jämsässä asuvat vastaajat suhtautuvat osaamiseen ja jatkuvaan oppimiseen liittyvään vaikutukseen muualla asuvia myönteisemmin. Jämsäläisistä vastaajista 79 prosenttia tunnistaa myönteisen vaikutuksen osaamisen kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen, kun vastaava osuus muiden paikkakuntien asukkaista on 59 prosenttia.

Vastaajien näkemykset tehtaan vaikutuksesta yritysten syntyyn ja toimivien yritysten sijoittumiseen vaihtelevat. Vain kolmannes vastaajista (33 %) näkee vaikutuksen selvästi myönteisenä (täysin samaa mieltä olevat), kun taas 34 prosenttia vastaajista ei osaa sanoa ja lähes 30 prosenttia vastaajista suhtautuu vaikutukseen neutraalisti tai kielteisesti. Näin ollen voidaan tulkita, että palveluiden vaikutus uusien yritysten perustamiseen ja sijoittumiseen ei ole selkeä ja asian todentaminen vaatii vahvempaa näyttöä.

Kyselyvastaajista 45 prosenttia kokee Jämsä Tehtaan tukeneen selvästi henkilöstön ja yritysten kehitystä, mutta monien muiden väittämätulosten mukaisesti 24 prosenttia ei osaa vaikutusta arvioida. Vastaavasti viidennes vastaajista suhtautuu ao. vaikutukseen neutraalisti. Tulos vahvistaa kuvaa siitä, että Tehtaan vaikutukset näkyvät erityisesti aktiivisesti mukana olevien toimijoiden arjessa, mutta eivät yhtä laajasti kaikissa ryhmissä. Jämsässä asuvat suhtautuvat väitteeseen myönteisemmin kuin ulkopaikkakuntalaiset. Myönteisesti suhtautuvia on paikkakunnan asukkaiden vastaajaryhmässä 70 prosenttia ja ulkopaikkakuntalaisten vastaajaryhmässä 59 prosenttia.

Kaiken kaikkiaan Jämsä Tehtaan toiminnan selkeimmät vahvuudet liittyvät palveluiden koettuun laatuun ja kaupungin vetovoiman vahvistamiseen. Epävarmuutta ja näkemysten hajontaa esiintyy kuitenkin yrittäjyyteen ja uusien yritysten syntyyn liittyvissä vaikutuksissa, mikä kertoo siitä, että nämä hyödyt ovat vasta osittain konkretisoituneet ja vaativat jatkossa vahvempaa, todennettua näyttöä.

Arviot vaikutuksista kaupungin elinvoimaan ja talouteen

Jämsä Tehtaan toiminta on arvioinnin havaintojen perusteella tuonut positiivisia vaikutuksia Jämsän alueelle. Tehdas on osaltaan monipuolistanut Jämsän paikallistaloutta lisäämällä kaupungin houkuttelevuutta. Monipaikkaisuuden ilmiö on tullut Jämsässä todeksi: iso osa Tehtaan käyttäjistä on ulkopaikkakuntalaisia, jotka tulevat esimerkiksi lomalla tai etätyöjaksolla hyödyntäen Tehtaan tiloja. Nämä kävijät käyttävät oleskelunsa aikana myös paikallisia palveluita, mikä tuo suoraa taloudellista hyötyä kaupungille.

Laajemmin tarkasteltuna Jämsä Tehdas on auttanut kaupunkia vastamaan työelämän murrokseen siten, ettei osaavan työvoiman tarvitse lähteä muualle työn perässä, vaan työ voi tulla Jämsään. Etä- ja hybridityön mahdollistavien puitteiden ansiosta monet työntekijät ovat voineet jäädä asumaan Jämsään tai viettää siellä enemmän aikaa, mikä on lisännyt alueen aktiivisuutta ympäri vuoden. Erityisen konkreettinen vaikuttavuuden osoitus on veto- ja pitovoiman kasvu: useat vastaajat kertovat, että Jämsä Tehdas on ollut merkittävä syy harkita Jämsään muuttoa tai paluumuuttoa, ja toisaalta moni nykyasukas toteaa, että ilman Tehdasta he olisivat saattaneet muuttaa pois paikkakunnalta. Tehdas on siis lisännyt Jämsän houkuttelevuutta ja samalla vahvistanut sen pitovoimaa estämällä muuttotappiota. Nuorten ja opiskelijoiden näkökulmasta Tehdas on tarjonnut vaihtoehdon pysyä Jämsässä: siellä on mahdollisuus opiskella etänä ja samalla tunnistaa

esimerkkejä paikallisista uramahdollisuuksista, mikä voi vähentää halukkuutta muuttaa suurempaan kaupunkiin. Nämä tekijät edistävät pitkän aikavälin elinvoimaa luomalla myönteisen kehän, jossa osaajat jäävät tai tulevat Jämsään ja tuovat mukanaan toimeentuloa, perheitä ja yritystoimintaa.

Jämsä Tehtaan tarjoamia mahdollisuuksia kohderyhmittäin on koottu Taulukkoon 9.

Taulukko 9. Jämsä Tehtaan tarjoamat mahdollisuudet eri kohderyhmille.

Kohderyhmä	Yhteys Jämsä Tehtaaseen
Yrittäjät ja pienyritykset	Tilojen, palveluiden ja verkostojen hyödyntäminen, joiden avulla on mahdollista edistää liiketoimintaa.
Paikalliset asukkaat ja yhteisöt	Tilojen ja tapahtumien hyödyntäminen kohtaamispaikkoina, mikä lisää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
Kaupungin hallinto ja päätöksentekijät	Tehtaan rooli elinvoima- ja aluekehityspolitiikan tukena, tilojen tehokas hyödyntäminen, alueen vahvistaminen.
Ulkoiset yhteistyökumppanit	Tehtaan tarjoamat mahdollisuudet kokeilu- ja pilottiympäristönä, mikä edistää myös uusia yhteistyömahdollisuuksia.
Rahoittajat ja kumppanit	Investointimahdollisuuksien tarjoaminen -> vaikutukset elinvoimaan ja kehitystavoitteisiin; toiminnan näkyvyys ja läpinäkyvyys.
Koulutus- ja tutkimuslaitokset	Yhteistyöympäristön ja yhteistyömahdollisuuksien tarjoaminen projekteissa, TKI-toiminnassa ja opiskelijaprojekteissa.

Vaikutus imagoon ja yhteisöllisyyteen

Jämsä Tehtaan käyttäjät ovat tunnistaneet myönteisiä vaikutuksia kaupungin imagoon ja luoneet kuvaa uudistumiskykyisestä paikkakunnasta. Kyselyyn vastanneista 74 prosenttia on täysin samaa mieltä ja 17 prosenttia samaa mieltä väitteen kanssa, että Jämsä Tehtaan toiminta on vahvistanut Jämsän imagoa positiivisesti.

Tehtaan onnistumiset ja sen ympärillä syntyneet tarinat ovat levinneet käyttäjien kautta laajalle: moni on kertonut Tehtaasta kollegoilleen ja tuttavilleen Jämsän ulkopuolella, mikä on tuonut kaupungille myönteistä näkyvyyttä. Jämsä näyttäytyy Tehtaan ansiosta edelläkävijänä pienten kaupunkien sarjassa tarttuessaan uudenlaiseen coworking-konseptiin. Paikallisesti Tehtaan olemassaolo on viestinyt, että Jämsä panostaa kehitykseen eikä ole "heittänyt pyyhettä kehään" rakennemuutoksen edessä. Tämä on luonut toivoa ja uskoa tulevaan sekä kaupunkiorganisaatiossa että asukkaissa.

Tehtaan kautta kaupungin brändiin on liitetty dynaamisuutta ja luovuutta, Tehdas on konkreettinen esimerkki strategian mukaisesta positiivisesta erottumisesta. Yhteisöllisyyden lisääntyminen on toinen tärkeä vaikuttavuuden osa-alue: Tehtaan ansiosta Jämsään on muodostunut uusi yhteisö aktiivisia toimijoita. Eri alojen ihmiset tuntevat toisensa ja syntyy "pöhinää", jota aiemmin ei etätyöläisten hajanaisen sijainnin vuoksi ole ollut. Tämä yhteisöllisyys on lisännyt ihmisten hyvinvointia, ja käyttäjät kertovat, että Tehtaalla vallitseva ystävällinen ja energinen ilmapiiri on tehnyt työnteosta mielekkäämpää ja jopa ehkäissyt mielenterveyden haasteita, kuten työuupumusta. Kohtaamisten kautta on vahvistunut myös ylpeys omasta kotikaupungista: kun Jämsässä tapahtuu uusia, moderneja asioita, asukkaiden usko paikkakuntaan ja sen tulevaisuuteen kasvaa. Voidaan

todeta, että Jämsä Tehtaalla on ollut kauaskantoisia vaikuttavuuksia elinvoimaan, houkuttelevuuteen, pitovoimaan ja imagoon, se on sekä käytännössä että mielikuvatasolla uudistanut Jämsää.

3.4 Tunnistetut kehittämistarpeet ja jatkamahdollisuudet

Kyselyaineiston pohjalta Jämsä Tehtaan toiminnan kehittämisessä korostuu erityisesti viestinnän, tilojen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen sekä yhteisöllisyyden vaaliminen. Toiminnan näkyvyyttä toivotaan lisättävän niin Himoksen suuntaan, paikallisille yrityksille kuin Jämsän ulkopuolellekin. Aktiivisempi ja monikanavaisempi tiedottaminen esimerkiksi kirjastossa, Akuliinassa, sopivissa tapahtumissa ja etätyöläisten kohtaamispaikoissa Etelä-Suomessa voisivat tuoda toimintaa lähemmäs uusia kohderyhmiä. Lisäksi jalkautuminen paikallisiin yrityksiin ja yhteisöihin sekä yhteisöllisten hetkien markkinointi eri ajankohtina koetaan arviointiaineistossa tarpeellisenä.

Tilojen ja työskentelyolosuhteiden osalta arvioinnissa nousee esiin tarve lisätä yksityisyyttä tarjoavia äänieristettyjä koppeja sekä isompia suljettuja tiloja tapahtumia ja koulutuksia varten. Aula- ja tapahtumatila koetaan ajoittain meluisaksi ja pieneksi, mikä herättää toiveita tilajärjestelyjen hienosäädöstä: vähemmän mutta suurempia ja viihtyvämpiä tiloja.

Toiminnan jatkuvuuden osalta moni painottaa pidemmän aikavälin varmuuden merkitystä. Selkeä sitoutuminen Jämsä Tehtaan jatkuvuuteen vahvistaisi käyttäjien luottamusta ja sitoutumista. Lisäksi arviointiaineistosta nousee esiin ehdotus Tehtaan tiiviimmästä linkittämisestä kaupungin strategiaan ja tavoitteisiin sekä sille kohdistettu vahvempi tuki. Pidemmän tähtäimen suunnitelmallisuus, esimerkiksi Symposiumin kaltaisten isompien tapahtumien systemaattinen toteuttaminen, nähdään tärkeänä.

Myös yhteisöllisyyden vaaliminen ja sen edelleen vahvistaminen nousevat aineistossa kehittämistarpeina. Yrittäjyyttä ja yhteisöllisyyttä tukevia tapahtumia, vertaistukiryhmiä ja maksuttomia koulutuksia toivotaan lisää. Toiminnan jalkauttaminen paikallisten yritysten arkeen sekä yhteisön vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja aktivoiminen voisivat syventää yhteisöllisyyden kokemusta.

Nykytilan vahvuutena nähdään, että Jämsä Tehtaan palvelut ovat laadukkaita, ja matalan kynnyksen toiminta sekä hyvä ilmapiiri vastaavat hyvin käyttäjien tarpeisiin. Useat vastaajat toteavatkin, ettei suuria muutoksia tarvita, vaan nykyistä konseptia kannattaa jatkaa ja kehittää vähitellen.

Haastatteluaineistossa tunnistettiin myös kehittämistarpeita, jotka liittyvät Jämsä Tehtaan rooliin ja palveluihin vuoden 2025 jälkeen. Monet näistä ovat samoja, mitä kyselyaineistossa nousee esiin. Tehtaan katsotaan tarvitsevan tiiviimpää kytkeytymistä kaupungin yrityspalveluihin ja elinvoimarakenteisiin, jotta se ei näyttäydy irrallisena, vaan pysyvänä osana kaupungin kehittämistoimintaa. Kehittämisessä painotetaan myös tarvetta rakentaa mittaristo, joka osoittaisi konkreettisesti toiminnan vaikutukset yritysten kasvuun, etätyöntekijöiden määrään, kaupungin imagoon ja uusien yritysten syntyyn. Kaupungissa on syntynyt uusia yrityksiä vuosien 2021–2024 aikana noin 70–80 yrityksen vuositahdilla, mutta on epäselvää, miltä osin ne mahdollisesti ovat kytkeytyneet Jämsä Tehtaan toimintaan. On huomioitava, että moni alueen yrittäjä ei työskentele sellaisella alalla, jossa olisi tarvetta etätyötilalle, vaan työ saattaa liittyä esimerkiksi palvelu-, rakennus- tai kiinteistöalaan.

Jämsä Tehtaan maksuttomuuden säilyttäminen nähtiin vahvuutena, mutta sen kestävyys herättää huolta. Osittaisen maksullisuuden kokeileminen tai kustannusten jakaminen kumppaneiden kanssa koetaan mahdollisina vaihtoehtoina. Lisäksi haastatteluissa korostui tarve syventää verkostoja

paikallisten ja alueellisten toimijoiden, kuten oppilaitosten, matkailutoimijoiden ja yrityskehittäjien, kanssa.

Käyttäjärühmien tarpeet ovat moninaisia, ja Jämsä Tehtaan palvelujen tulisi jatkossa vastata entistä paremmin näihin eroihin. Esimerkiksi yrittäjät hyötyisivät kohdennetuista verkostoitumistapahtumista, mentoroinnista ja liiketoiminnan kehittämistä tukevista palveluista. Etätyöntekijöille Tehdas voisi edelleen tarjota työtiloja ja yhteisöllisyyttä, kun taas opiskelijoille ja nuorille sen merkitys voisi liittyä oppimiseen ja työelämäyhteyksien rakentamiseen.

Arviointiaineistossa nousee esille, että Jämsä Tehdas voisi jatkossa myös toimia ”soft landing” -alustana uusille yrityksille, jotka harkitsevat sijoittumista Jämsään. Tämä voisi sisältää joustavia työtiloja, verkostoratkaisuja ja kaupungin palvelujen esittelyä. Lisäksi digitaalisen yhteisöalustan rakentaminen voisi vahvistaa Tehtaan roolia yritystoiminnan kasvualustana ja kaupungin näkyvimpänä elinvoimapaalveluna.

Kestävyys ja toimintamallin juurtuminen

Kestävyys on ollut Jämsä Tehdas -hankkeen keskeinen päämäärä alusta asti. Hankesuunnitelmassa asetettiin selvä tavoite vakiinnuttaa toiminta hankerahoituskauden jälkeen siten, että toiminnalla on taloudelliset edellytykset jatkua pysyvästi. Jo hankkeen aikana on etsitty keinoja löytää Tehtaalle kestävät ”yhteiset nimittäjät”, jotka kokoavat yrittäjät, kouluttajat ja kehittäjät säännöllisesti yhteen tuottamalla kaikille lisäarvoa, mikä on perusta juurtumiselle. Neljän vuoden toiminnan jälkeen voidaan nähdä, että konsepti on toiminut ja löytänyt kohderyhmänsä: yhteisö on olemassa ja käyttäjät ovat sitoutuneita, mikä luo pohjaa jatkuvuudelle. Useat käyttäjät ja sidosryhmät ovat tuoneet esiin toiveen, että Tehtaan toiminta jatkuisi ja siitä tehtäisiin pitkäjänteinen osa kaupungin palvelutarjontaa. Esimerkiksi palautekyselyssä moni vastaaja painotti, että Tehtaan nykyinen konsepti on toimiva ja ”jatketaan näin”, suuria muutoksia ei kaivata, kunhan toiminnan jatkuvuus turvataan. Tämä viesti on tärkeä kaupungin päättäjille: hanketoiminnasta on onnistuneesti kehkeytynyt niin arvokas osa paikallista infraa, että sen odotetaan juurtuvan pysyväksi.

Kestävyyden varmistamiseksi Jämsä Tehtaan osalta on pohdittu erilaisia tulevaisuuden skenaarioita. Kehittämishankkeen aikana vuonna 2023 selvitettiin toimintamallin vaihtoehtoja: jatkuisiko Tehdas jatkossakin kaupungin tarjoamana maksuttomana palveluna, kehitettäisiinkö sen ympärille kaupallisia palveluja, vai hyödynnettäisiinkö näiden yhdistelmää. Samoin on tarkasteltu mahdollisuutta konseptoida monipaikkaisen työn ”työnantajapalvelu”, jossa työnantajat voisivat tarjota työntekijöilleen lähityöpisteen Tehtaalta, ja jopa valtakunnallisen etätyösetelijärjestelmän käyttöönottoa on ideoitu kestäväen rahoitusmallin tueksi. Nämä toimet kertovat, että kaupungilla on aktiivinen ote toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen hankerahoituksen päättyessä.

Kaupungin on tärkeää kytkeä Tehtaan toiminta tiiviisti omaan strategiaansa ja budjettiinsa, jotta sen tuoma hyöty ei katkea. Sidosryhmät toivovat kaupungilta vahvempaa tukea ja pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta, jotta esimerkiksi suuremmat vuosittaiset tapahtumat (kuten ”symposiumit”) voitaisiin vakiinnuttaa osaksi toimintaa ja resurssisuunnittelua. Myös tilojen kehittämiseen ja kapasiteetin laajentamiseen on esitetty toiveita (esim. lisää työskentelykoppeja ja isompia koulutustiloja), mikä viestii halusta investoida Tehtaan tulevaisuuteen. Jatkossa haasteena ja samalla mahdollisuutena on löytää sellainen toimintamalli ja rahoituspohja, jolla Tehdas voi toimia osana kaupungin normaalia toimintaa tai kumppaniverkoston voimin. Mikäli Tehdas onnistutaan vakiinnuttamaan, sillä on potentiaalia toimia eteläisen Keski-Suomen osaamiskeskuksena, joka tuottaa uusia yrityksiä, työpaikkoja ja hyvinvointia Jämsään. Tehdas on jo nyt lunastanut paikkansa, ja sen pitkäjänteinen jatkuvuus varmistaisi, että tähän mennessä saavutetut hyödyt kantavat ja kasvavat tulevina vuosina.

Jämsä Tehtaan tarina on esimerkki siitä, miten kunta voi rohkeasti vastata toimintaympäristön muutoksiin ja kääntää ne edukseen. Jämsä Tehtaan kokemuksista voidaan ottaa oppia myös muissa kunnissa, jotka kamppailevat muuttuvan työelämän ja vetovoimatekijöiden parissa. Jämsässä on nyt tärkeää varmistaa, että tuotettu hyvä muutetaan kestäväksi pitkäjänteiseksi toiminnaksi kaupungin eduksi.

Tunnistettut kehittämistarpeet

Jämsä Tehtaan kehittämisessä keskeiseksi nousee toimintojen syvempi linkittäminen kaupungin yrityspalveluihin. Tämä tarkoittaisi käytännössä tiiviimpää yhteistyötä kaupungin elinvoimapalveluiden, yrittäjyyspalveluiden ja lähialueella toimivien oppilaitosten kanssa niin, että Tehtaasta muodostuisi luonnollinen jatke kaupungin tarjoamalle yritystuella.

Käytännössä tämä voisi näkyä esimerkiksi siinä, että Tehtaassa järjestettäisiin esimerkiksi säännöllisesti yrityspalvelujen neuvontapäiviä, mentorointiohjelmaa sekä aloittaville yrittäjille suunnattuja koulutuksia ja verkostoitumistilaisuuksia. Yhteistyö mahdollistaisi myös yritysideoiden testauksen ja uusien palveluiden pilotoinnin Tehtaalla, mikä vahvistaisi sen roolia kokeilualustana ja innovaatiokeskittymänä.

Kun Tehtaan yhteisöllinen arki ja kaupungin yrityspalveluiden asiantuntemus kytkeytyvät toisiinsa, voi parhaimmillaan syntyä synergia, joka tukee sekä yksittäisten yrittäjien kasvua että Jämsän elinkeinoelämän uudistumista laajemmin. Tämä linkitys lisäisi Tehtaan rakenteellista pysyvyyttä ja samalla vahvistaisi kaupungin roolia aktiivisena toimijana alueen yritysekosysteemin kehittämisessä.

Arviointiaineistosta korostuu myös tarve vahvistaa Jämsä Tehtaan näkyvyyttä ja viestintää niin paikallisesti kuin Jämsän ulkopuolellakin. Erityisesti Himoksen matkailijoiden, paikallisten yritysten ja etelästä käsin liikkuvien etätyöntekijöiden suuntaan toivotaan aktiivisempaa ja monikanavaisempaa tiedottamista, jalkautumista sekä yhteisöllisten hetkien markkinointia.

Jämsä Tehtaan tilojen osalta keskeisiä teknisiä kehittämis ehdotuksia arvioinnin perusteella ovat yksityisyyttä tarjoavien äänieristettyjen työtilojen lisääminen, suurempien suljettujen tilojen tarjoaminen tapahtumiin ja koulutuksiin, sekä nykyisten tilajärjestelyjen hienosäätö, jotta ympäristö palvelisi paremmin erilaisia käyttötarkoituksia. Myös tietoturvaluokiteltujen työtilojen tarpeellisuus on nostettu esiin.

Yhteisöllisyyden osalta toivotaan lisää mahdollisuuksia verkostoitumiseen, yritystarinoiden jakamiseen ja asukkaiden sekä järjestöjen osallistamiseen, samalla kun korostetaan tarvetta säilyttää toiminnan avoimuus. Jämsä Tehtaan uusina kohderyhminä mainitaan korkeakouluopiskelijat ja laajemmin kuntalaiset, joiden hyvinvoinnin ja työhyvinvoinnin tukeminen nähdään osana elinvoimaa.

Tunnistettut kehittämistarpeet koskevat yleisesti Jämsä Tehtaan toiminnan vahvistamista ja monipuolistamista, sillä toiveena on säilyttää Tehtaan nykyinen laatu ja henki myös tulevaisuudessa.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

4.1 Johtopäätökset

Jämsä Tehdas on onnistunut tuomaan positiivisia vaikutuksia käyttäjille ja kaupungille

Jämsä Tehdas on osoittautunut merkittäväksi toimijaksi, jonka onnistumiset näkyvät sekä käyttäjien arjessa, yritysten kehittämisessä, että kaupungin strategisessa asemassa.

Toiminnallisella tasolla **Jämsä Tehdas on onnistunut tarjoamaan korkeatasoiset, monipuoliset ja helposti saavutettavat työtilat, jotka vastaavat etätyöntekijöiden, yrittäjien ja opiskelijoiden tarpeisiin.** Maksuttomuus on tehnyt Tehtaasta aidosti matalan kynnyksen vaihtoehdon.

Yhteisömanagerin ja yhteisöviestijän työ on ollut ratkaisevaa avoimen ja luottamuksellisen ilmapiirin luomisessa, mikä on rohkaissut käyttäjiä osallistumaan ja verkostoitumaan. Tehtaan tarjoamat tapahtumat ja ohjelmasisällöt ovat vahvistaneet osaamista, sparranneet yrityksiä ja luoneet uusia yhteistyömahdollisuuksia.

Yksilöiden näkökulmasta Jämsä Tehdas on ollut paitsi tehokas työympäristö myös **yhteisö, joka juurruttaa käyttäjiä Jämsään ja lisää sitoutumista paikkakuntaan.** Tehdas on tukenut monipaikkaisten työntekijöiden pidempää oleskelua ja tarjonnut tasapainoa työn ja vapaa-ajan yhdistämiseen. Yhteisöllisyys ja verkostojen syntyminen ovat lisänneet hyvinvointia ja johtaneet konkreettisiin projekteihin ja kumppanuuksiin.

Yritysten kannalta Jämsä Tehdas on toiminut matalan kynnyksen sparrauspaikkana. Tehdas on lisännyt verkostoitumismahdollisuuksia, yhteistyökuvioita, näkyvyyttä, sekä tarjonnut oppimismahdollisuuksia ja houkuttellut yrityksiä kasvuun. Yhteisön tarjoama vertaistuki ja erilaisten osaajien kohtaamiset ovat lisänneet innovatiivisuutta ja kyvykkyyttä tarttua uusiin mahdollisuuksiin.

Strategisella tasolla Jämsä Tehdas on osaltaan auttanut vahvistamaan Jämsän vetovoimaa ja imagoa modernina ja kehittymishaluisena paikkana. Tehdas on myös tehnyt näkyväksi kaupungissa olevaa osaamista, vahvistaen Jämsän brändiä tekijöiden paikkana. Tehdas on houkuttellut uusia osaajia ja sitouttanut heitä viipymään pidempään, mikä on lisännyt paikallista ostovoimaa ja tukenut keskustan elinvoimaa.

Kokonaisuutena Jämsä Tehtaan onnistumiset kiteytyvät siihen, että Tehdas on parantanut työnteon laatua ja arjen sujuvuutta, synnyttänyt uusia verkostoja ja yhteistyön muotoja sekä tukenut yritysten kasvua ja kehitystä. Kaupungin näkökulmasta Tehdas on vahvistanut elinvoimaa, vetovoimaa ja yhteisöllisyyttä – tekijöitä, jotka ovat keskeisiä Jämsän tulevaisuuden kannalta.

Jämsä Tehtaan palvelut ovat korkealaatuisia ja hyödyllisiä käyttäjille – yhteisöllisyys keskeinen lisäarvo

Jämsä Tehtaan **palvelut ovat osoittautuneet käyttäjien näkökulmasta pääosin korkealaatuisiksi ja hyödyllisiksi.** Palvelut vastaavat monipuolisesti eri kohderyhmien, etätyöntekijöiden, yrittäjien, opiskelijoiden, monipaikkaisesti työtä tekevien ja matkailijoiden tarpeisiin, ja palvelut ovat tukeneet sekä yksilöllistä työntekoa että yhteisöllistä toimintaa. Tilojen joustava käyttö mahdollistaa monenlaisia tapoja hyödyntää tiloja.

Laadun näkökulmasta Jämsä Tehdas tarjoaa modernin, ergonomisen ja hyvin varustellun työympäristön, jossa on joustavasti erilaisia työskentelyvaihtoehtoja. Käyttäjät arvostavat erityisesti tilojen siisteyttä, viihtyisyyttä ja rauhallisuutta, maksuttomuutta ja helppoa saavutettavuutta. Varausjärjestelmä ja joustavat aukioloajat tukevat palvelun käyttäjäystävällisyyttä.

Hyödyllisyyden näkökulmasta **Jämsä Tehdas on tukenut eri käyttäjäryhmiä heidän arjessaan eri tavoin.** Etätyöntekijät ja monipaikkaiset ovat pystyneet pidentämään oleskeluaan Jämsässä ja yhdistämään työn ja vapaa-ajan. Yrittäjät ovat hyötynneet verkostoista, tapahtumista ja sparrauksesta, joiden kautta on syntynyt uusia projekteja ja liiketoimintamahdollisuuksia. Opiskelijoille Tehdas on tarjonnut paitsi opiskelurauhaa myös tilaisuuksia urasuuntien hahmottamiseen ja ammattilaiseen kohtaamiseen. Kaikkia käyttäjiä yhdistää kokemus Tehtaasta paikkana, jossa voi kohdata muita osajia, saada uusia ideoita sekä kokea vertaistukea.

Tehtaan kehittämistarpeina on tunnistettu tilojen kapasiteetti (erityisesti työskentely- ja puhelinkoppien riittävyys), yhteisön avoimuuden ylläpitäminen uusille kävijöille sekä epäselvyydet toiminnan jatkuvuuteen liittyen –erityisesti siitä näkökulmasta, että Tehdas on vaikuttava tekijä siinä, miten käyttäjät organisoivat omaa arkeaan ja läsnäoloaan Jämsässä. Mikäli Tehtaan olemassaolo on jatkuvasti uhattuna, vaikuttaa se kielteisesti verrattuna tilanteeseen, jossa Tehtaan olemassaolo vakiinnutetaan.

Jämsä Tehtaan erityisenä onnistumisena ja lisäarvona näyttäytyy Jämsä Tehtaan ympärille muodostunut yhteisö. Tehdas on onnistunut luomaan tiiviin ja kasvavan yhteisön, jossa on erilaisia käyttäjiä. Avoin ja luottamuksellinen ympäristö rohkaisee osallistumiseen, ja yhteisömanagerin sekä yhteisöviestijän työpanos on ollut ratkaisevaa uusien käyttäjien vastaanottamisessa ja verkostoitumisen edistämässä. Tämä henkilökohtainen ja aktiivinen ote tekee Tehtaasta ainutlaatuisen verrattuna moniin muihin etätyötiloihin.

Kokonaisuutena Jämsä Tehtaan palvelut ovat tukeneet yksilöiden ja yritysten kehittymistä sekä vahvistaneet kaupungin houkuttelevuutta. Palveluiden vahvuuksia ovat korkeatasoinen työympäristö, yhteisöllinen ilmapiiri, henkilöstön keskeinen rooli sekä mahdollisuudet oppia, verkostoitua ja löytää uusia ratkaisuja työn ja arjen yhdistämiseen.

Jämsä Tehtaan toiminta on vastannut hyvin kaupungin tarpeisiin, mutta laajemmat vaikutukset ovat rajalliset

Jämsä Tehdas on onnistunut vastaamaan moniin kaupungin keskeisiin tarpeisiin, jotka liittyvät rakennemuutokseen, muuttotappioon ja elinvoiman vahvistamiseen. Tehdas on tarjonnut uudenlaisen työnteon ja yrittäjyyden alustan, joka on monipuolistanut paikallista elinkeinoelämää ja vahvistanut kaupungin houkuttelevuutta.

Rakennemuutoksen näkökulmasta Tehdas on tarjonnut vaihtoehtoisia mahdollisuuksia perinteisen teollisuuden ulkopuolella toimiville asiantuntijatyötä tekeville osajille ja yrittäjille. Tehdas on tehnyt näkyväksi kaupungissa olevaa asiantuntijuutta ja uusia liikeideoita sekä tukenut yrityksiä kasvussa ja sparrauksessa. Tämä on luonut Jämsään uudenlaista työn tekemisen kulttuuria, sekä vahvistanut kaupungin elinvoiman rakentumista uusien alojen varaan.

Muuttotappion hillinnän näkökulmasta Tehdas on houkutellut monipaikkaisia ja etätyöntekijöitä viipymään kaupungissa pidempään ja tarjonnut paikallisille asukkaille syvempiä juurtumisen mahdollisuuksia. Useiden käyttäjien mukaan ilman Tehtaan tarjoamaa työympäristöä ja yhteisöä he olisivat harkinneet muuttoa tai yritystoiminnan siirtämistä pois Jämsästä. Näin Tehdas on osaltaan vahvistanut kaupungin pitovoimaa.

Elinvoiman vahvistamisen osalta Tehtaan vaikutukset näkyvät sekä kaupungin imagossa että konkreettisissa taloudellisissa hyödyissä. Tehtaan sijainti keskustassa on lisännyt elämää kaupunkikeskustassa ja vahvistanut paikallisten palveluiden käyttöä. Tapahtumat ja yhteisöllinen toiminta ovat osaltaan nostaneet kaupungin profiilia alueellisesti ja valtakunnallisesti, vahvistaen kuvaa Jämsästä nykyaikaisena ja houkuttelevana paikkana työnteolle.

Kokonaisuutena Jämsä Tehdas on osoittanut kykynsä vastata kaupungin tarpeisiin ja tukenut kaupungin strategisia tavoitteita. Tehdas on luonut uudenlaista työn kulttuuria, houkutelut ja sitouttanut osaajia sekä tehnyt kaupungista elinvoimaisemman ja houkuttelevamman paikan yrittää ja työskennellä. Yhteisöllisyys, uudet yritysideoita ja lisääntynyt näkyvyys ovat vahvistaneet Tehtaan roolia välineenä kaupungin keskeisten haasteiden ratkaisemisessa.

On kuitenkin huomioitava, että **Jämsä Tehtaan vaikutukset edellä kuvattujen haasteiden ratkaisemiseen ovat kuitenkin rajalliset.** Vaikka esimerkkejä vaikutuksista uuden liiketoiminnan syntyyn ja kasvuun on tunnistettavissa, on niiden kautta syntyvä taloudellinen hyöty kaupungille kuitenkin rajallinen. Enemminkin hyödyt näkyvät (vaikeammin mitattavina) sosiaalisina ja yrittäjyyssilmäpiiriin liittyvinä vaikutuksina.

Tehtaan vaikuttavuus tuleekin nähdä osana laajempaa kokonaisuutta, joka edellyttää rinnalla muita toimenpiteitä, kuten uusien työpaikkojen luomista, koulutusmahdollisuuksien kehittämistä ja palvelujen vahvistamista. Pysyvien vaikutusten saavuttaminen edellyttääkin, että Tehdas juurtuu osaksi kaupungin rakenteita ja strategista kehittämistä.

Jämsä Tehtaan toiminnan **kytkeminen tiiviimmin kaupungin yrityspalveluihin on keino vahvistaa Tehtaan vaikuttavuutta ja luoda merkittäviä synergiaetuja.** Yrityspalveluiden ja Tehtaan yhteistyö mahdollistaisi sen, että yrittäjät saavat samasta ekosysteemistä tilat, yhteisön, asiantuntevaa neuvontaa, rahoitusohjausta sekä verkostoja. Näin Tehdas voi toimia matalan kynnyksen sisääntulopaikkana uusille yrittäjille, jotka yrityspalveluiden kautta saavat nopeasti tarvitsemansa tuen liiketoiminnan kehittämiseen. Synergia vahvistaisi myös kaupungin kykyä houkutella uusia yrityksiä ja osaajia, sillä Jämsä näyttäytyisi ulospäin yhtenäisenä ja kettenä elinkeinoympäristönä, jossa toimijat tukevat toisiaan. Lisäksi Tehtaan yhteisöllinen ja kokeileva toimintakulttuuri voisi tuoda uusia näkökulmia kaupungin elinkeinopolitiikkaan ja luoda alustan, jossa yrityspalveluiden ja yrittäjien vuoropuhelu olisi jatkuvaa ja käytännönläheistä.

Jämsä Tehtaan toiminnalla on tunnistettavissa positiivisia vaikutuksia kaupungin imagoon, vetovoimaan ja pitovoimaan

Jämsä Tehdas on arvioinnin havaintojen perusteella vaikuttanut myönteisesti kaupungin imagoon, vetovoimaan ja pitovoimaan tilanteessa, jossa rakennemuutos ja muuttotappio ovat korostaneet uudistumisen tarvetta. Vaikutusten osoittaminen tilastollisesti tai euromääräisesti ei kuitenkaan ole ollut tämän arvioinnin puitteissa mahdollista.

Imagollisesti Tehdas on tuonut Jämsälle uudenlaisen profiilin modernin etätyön ja yrittäjyyden paikkana. Tehdas on osaltaan auttanut muuttamaan kaupunkia avoimempaan, innovatiivisempaan ja tulevaisuuteen suuntautuvampaan suuntaan, mikä on lisännyt kiinnostavuutta niin paikallisesti kuin Jämsän ulkopuolellakin. Tapahtumat, yhteistyötilaisuudet ja medianäkyvyys ovat auttaneet vahvistamaan kuvaa Jämsästä paikkana, jossa on mahdollisuuksia ja tekijöitä.

Vetovoiman osalta Jämsä Tehdas on osaltaan tukenut kaupungin houkuttelevuuden vahvistamista eri kohderyhmien keskuudessa. Asukkaille Tehdas tarjoaa laadukkaan ja monipuolisen työympäristön, joka erityisesti monien nuorten aikuisten ja asiantuntijoiden silmissä tekee Jämsästä kiinnostavamman vaihtoehdon. Yrittäjille Tehdas puolestaan tarjoaa verkostoja, sparrausta ja näkyvyyttä, mikä osaltaan vahvistaa kaupungin asemaa yritystoiminnan paikkana. Matkailijoille ja mökkiläisille Tehdas on mahdollistanut työn ja vapaa-ajan yhdistämisen, mikä on pidentänyt heidän viipymistään paikkakunnalla ja lisännyt paikallista ostovoimaa.

Pitovoiman näkökulmasta Jämsä Tehdas on arvioinnin havaintojen perusteella auttanut vahvistamaan asukkaiden ja yritysten sitoutumista kaupunkiin. Paikallisille asiantuntijoille se on

tarjonnut mahdollisuuden tehdä modernilla tavalla työtä kotikaupungissa, mikä voi vähentää muuttohalukkuutta. Yrittäjille se on tarjonnut tukea kasvuun ja kehittymiseen, mikä taas voi vahvistaa halua jatkaa toimintaa Jämsässä. Myös monipaikkaiset henkilöt ja matkailijat palaavat todennäköisemmin kaupunkiin yhä uudelleen, koska työskentely onnistuu mökkeilyn tai lomailun ohella.

Kriittisinä huomioina voidaan todeta, että Tehtaan vaikutus kaupungin imagoon näkyy toistaiseksi erityisesti niiden keskuudessa, jotka jo tuntevat Tehtaan palvelut, joten laajempi tunnettuus edellyttää aktiivista viestintää ja näkyvyyttä. Pitovoiman osalta toiminnan jatkuvuuden turvaaminen on ratkaisevaa, sillä epävarmuus pysyvyydestä heikentää sitouttavaa vaikutusta.

Jämsä Tehtaan toiminta on ollut kustannustehokasta, mutta rahalliset hyödyt ovat vaikeasti mitattavissa

Jämsä Tehtaan toiminta on osoittautunut kustannuksiin nähden toimivaksi ratkaisuksi, sillä suhteellisen maltillisilla panostuksilla on saavutettu laaja ja monipuolinen käyttäjäkunta sekä konkreettisia hyötyjä yksilöiden, yritysten ja kaupungin tasolla. Toiminta on tuottanut konkreettisia tuloksia tuhansia käyttö- ja tapahtumakertoja, satoja aktiivisia käyttäjiä, yritysten verkostoitumista ja sparrausta sekä monipaikkaisten henkilöiden pidempää oleskelua Jämsässä. Kustannukset per käyttäjä ja per käyttötunti ovat laskeneet toimintavuosien aikana. Samalla maksuttomuus on tehnyt palvelusta aidosti saavutettavan ja matalan kynnyksen vaihtoehdon, mikä on lisännyt käyttöä ja tuottanut monipuolisia hyötyjä. Markkinoimalla Tehdasta lisää, voidaan kustannuksia per käyttötunti saada vieläkin alemmaksi.

Kriittisessä tarkastelussa kustannustehokkuuteen liittyy kuitenkin haasteita. Monet keskeiset vaikutukset, kuten muuttotappion hillintä, vaikutukset työhyvinvointiin, yhteisöllisyyteen, tai kaupungin vetovoiman vahvistumiseen, ovat vaikeasti mitattavissa rahallisesti. Käyttöaste ei ole ollut kaikilta osin optimaalinen, sillä tilat painottuvat arkipäivien päiväkäyttöön, mutta viikonloppuisin tilat jäävät vajaalle käytölle.

Rahoitusmallin näkökulmasta maksuttomuus on ollut tärkeä onnistumisen tekijä, mutta se asettaa rajoitteita kustannustehokkuudelle pitkällä aikavälillä. Toiminnan kasvaessa ja laajentuessa riskinä on, että kustannukset nousevat suhteessa hyötyihin, jos uusia käyttäjiä ei saada lisää tai rahoituspohjaa ei monipuolisteta. Lisäksi olisi tärkeää pyrkiä tunnistamaan ja ehkäisemään mahdolliset negatiiviset vaikutukset alueen yrityksiin. Esimerkiksi Tehtaalla tarjolla olevat ilmaiset kahvitarjoilut voivat vähentää alueella toimivien kahvilayrittäjien asiakkaita.

Kustannustehokkuuden varmistaminen jatkossa edellyttäisikin hyötyjen tarkempaa mittaamista ja vaikuttavuuden seuranta, tilojen käytön optimointia ja resurssien tehokasta kohdentamista, sekä uusien rahoitusratkaisujen, kuten kumppanuuksien ja harkitun maksullisuuden, käyttöönottoa.

Jämsä Tehtaaseen liittyy hyödyntämätöntä potentiaalia

Tehdas voisi tulevaisuudessa tarjota matchmaking-tapahtumia, teemallisia yritysverkostoja ja ohjelmia, joissa yhdistetään yrittäjiä, sijoittajia ja julkisia toimijoita. Näin syntyy **uusia liikeideoita, yhteistyömuotoja ja liiketoimintamahdollisuuksia**, jotka voivat johtaa uusien yritysten perustamiseen tai jo toimivien yritysten laajentumiseen Jämsässä.

Tehdas voi toimia jatkossa entistä laajemmin myös **alustana koulutuksille ja valmennuksille**, joissa käsitellään esimerkiksi rahoitusta, myyntiä ja markkinointia, digitaalisia ratkaisuja ja kansainvälistymistä. Kiihdyttämömaisemat ohjelmat ja kokeilulaboratoriot tarjoavat tilaa uusien ideoiden

testaamiseen yhdessä muiden toimijoiden kanssa, mikä vahvistaa yrittäjien tukiverkostoja ja helpottaa uusien yritysten alkuvaiheen haasteita.

Tehdas voisi toimia jatkossa vielä aktiivisemmin **“pehmeänä laskeutumisalustana”** yrityksille/yrittäjille, jotka harkitsevat Jämsään sijoittumista. Kokeilujaksot coworking-tiloissa, räätälöidyt tutustumiset paikallisiin resursseihin ja nopea pääsy kaupungin yrityspalveluihin madaltavat sijoittumisen kynnyksiä ja vähentävät riskejä. Tämä voi auttaa houkuttelemaan Jämsään uusia yrittäjiä.

Lisäksi medianäkyvyys, yhteiset tapahtumat ja digitaalinen alusta, joka tuo esiin yritystarinoita, voivat auttaa tekemään Jämsästä houkuttelevamman paikan yritystoiminnalle ja vahvistamaan Tehtaan asemaa yrittäjyyden keskuksena myös seudullisesti ja kansallisesti.

Kehitystarpeet vuoden 2025 jälkeen

Jämsä Tehtaan tulevaisuuden onnistumisen kannalta keskeistä on sen **aseman vahvistaminen osana kaupungin yrityspalveluiden kokonaisuutta**. Jämsä Tehdas voisi parhaimmillaan toimia laajempaan palvelualustana, joka yhdistää työtilaratkaisut, yrittäjyyden tukipalvelut ja kaupungin elinvoimatyön. Tämä selkeyttäisi Tehtaan strategista roolia ja auttaisi juurruttamaan toiminnan pysyväksi osaksi kaupungin palvelurakennetta.

Tehtaan toiminnassa kumppanuuksien kehittäminen on ratkaisevaa. **Yhteistyö alueen yritysten, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa** voi tuoda uusia sisältöjä ja vahvistaa Jämsä Tehtaan roolia elinkeinoelämän toimijana. Yhteiset tapahtumat, koulutukset ja verkostotilaisuudet tukevat sekä käyttäjien kasvua että kaupungin elinvoimaa. Tehtaan ei tarvitse yksin vastata kaikista palvelutarpeista, vaan se voi toimia alustana, joka tuo eri toimijoita yhteen.

Toiminnan vaikuttavuuden mittaaminen on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää. Systemaattinen seuranta siitä, kuinka moni yrittäjä tavoittaa palvelut, millaisia verkostoja syntyy ja miten yritysten kasvu etenee, tekee Jämsä Tehtaan roolin näkyväksi ja tarjoaa konkreettisia perusteita sen jatkamiselle ja kehittämiselle. Tehtaan toiminnan kytkeminen kiinteämmin osaksi kaupungin yrityspalveluja auttaisi osaltaan myös selkeyttämään seurantaa ja mittarointia.

Rahoituksen osalta **maksullisuuden roolia on tulevaisuudessa mahdollista tarkastella harkitusti**. Toiminnan vaikuttavuuden ja yhteisön rakentamisen kannalta ydintoiminta on jatkossakin järkevää säilyttää avoimena ja saatavuttavana, mutta erityispalveluiden, kuten neuvotteluhuoneiden tai räätälöityjen sparrauksien maksullisuutta on syytä harkita. Maksullisuus auttaisi täydentämään perustoimintaa, vahvistamaan rahoituspohjaa ja turvaamaan toiminnan jatkuvuutta ilman, että toiminnan matalan kynnyksen luonne vaarantuu.

4.2 Kehittämissuositukset

Jämsä Tehtaan toiminta on ollut tähän asti monella tavalla onnistunutta ja vaikuttavaa. Tehtaan toiminnassa on kuitenkin myös kehitettävää ja Tehtaan potentiaalia voidaan hyödyntää vieläkin enemmän. Seuraavassa on esitetty arvioinnin suositukset toiminnan kehittämiseksi ja potentiaalın hyödyntämiseksi jatkossa.

Suositus 1. Vahvistetaan Jämsä Tehtaan asema osana kaupungin elinvoimapolitiikkaa ja yrityspalveluita. Kehitetään Jämsä Tehtaasta ”portti” kaupungin yrityspalveluihin ja linkitetään toiminta vahvemmin osaksi yrityspalveluiden kokonaisuutta. Samalla tulisi selkeyttää Tehtaan asema kaupungin strategisessa kokonaisuudessa.

Suositus 2. Varmistetaan yhteisöllisyyden säilyminen. Toiminnan suurimmat vahvuudet ovat liittyneet sen avoimuuteen ja yhteisöllisyyteen. Tehdas tarjoaa yrityspalveluiden ohella matalan kynnyksen ympäristön, jossa syntyy kumppanuuksia, uusia yritysideoita ja verkostoja sekä hyvinvointia vahvistavia kohtaamisia. Nämä tekijät erottavat sen perinteisistä coworking-tiloista. Jämsä Tehdas eroaa yhteisöllisyydellään perinteisistä coworking-tiloista. Tehtaan yhteisöllisyyden ja vaikuttavuuden ylläpitäminen edellyttää aktiivista yhteisömanagerointia ja sen resursointia.

Suositus 3. Monipuolistetaan rahoituspohjaa vahvistamalla kumppanuuksia ja harkittua maksullisuutta lisäarvopalveluista.

Suositus 4. Kehitetään ja vahvistetaan kumppanuuksia alueen yritysten, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa.

Suositus 5. Kehitetään toiminnan seuranta, mittarointia ja raportointia osana kaupungin yrityspalveluita. Rakennetaan mittaristo, jossa yhdistyvät määrälliset ja laadulliset indikaattorit, ja julkaistaan vuosittainen vaikuttavuusraportti.

Suositus 6. Lisätään tunnettuutta kaupungin asukkaiden, monipaikkaisten ja sijoittuvien yritysten parissa.

Suositus 7. Tehostetaan tilojen käyttöä esimerkiksi porrastetulla hinnoittelulla, muunneltavuudella ja ohjelmatuotannolla hiljaisille kausille.

LIITTEET

Liite 1. Kyselyn vastaajajakaumat

Jämsä Tehtaan arviointiin liittyvä sähköinen kysely toteutettiin kesä-heinäkuussa ajanjaksolla 17.6.-10.7.2025. Kyselyyn vastasi 96 henkilöä, joista 35 prosenttia edusti yrityksiä. Vastaajista 34 prosenttia oli paikkakunnan asukkaita, 29 prosenttia vapaa-aikaansa Jämsässä viettäviä ja 16 prosenttia vapaa-ajan asunnon omistajia. Vastaavasti julkisia toimijoita (6 %), oppilaitoksia (2 %) tai järjestöjä (6 %) vastaajista edusti vain pieni osuus. Opiskelijoita vastaajista oli kuusi prosenttia, ja osa vastaajista ei ilmoittanut taustatietoaan tai valikoi ao. kysymyksessä useita vastausvaihtoehtoja.

Eniten vastaajien joukossa oli heitä, jotka käyttävät Jämsä Tehtaan palveluita tarpeen mukaan, eli joustavasti. Heitä oli vastaajista 39 prosenttia. Satunnaisia käyttäjiä, jotka ovat käyneet paikassa viisi kertaa tai vähemmän, oli 19 prosenttia. Kuukausittain Tehtaan palveluita käyttää vastaajista 18 prosenttia ja viikoittain 16 prosenttia vastaajista. Kyselyyn vastanneista kahdeksan prosenttia oli sellaisia, jotka eivät vielä olleet ehtineet käyttää palveluita lainkaan. Kun tarkastellaan palveluiden käyttöä taustatietojen mukaan, Jämsässä asuvat vastaajat käyttävät Jämsä Tehtaan palveluita muualla asuvia enemmän. Tämä on toki odotettava tulos.

Vastaajista 48 prosenttia kokee tuntevansa Jämsä Tehtaan toiminnan erittäin hyvin, 37 prosenttia melko hyvin ja 14 prosenttia jonkin verran. Vain yksi prosentti vastaajista ei tuntenut toimintaa lainkaan. Jämsä Tehtaan tavoitteet tuntee erittäin hyvin 34 prosenttia vastaajista, melko hyvin 52 prosenttia vastaajista, ja yhdeksän prosenttia valikoi vaihtoehdon ”jonkin verran”. Vastaajista viisi prosenttia ei tuntenut toimintaa lainkaan. Jämsä Tehtaan toimintaa erittäin hyvin tuntevista 50 prosenttia on muun paikkakunnan asukkaita ja 39 prosenttia paikkakuntalaisia. Se pieni ryhmä, jotka eivät tunteneet Tehtaan toimintaa lainkaan, olivat kyselyvastausten mukaan kaikki paikkakunnan asukkaita.

Liite 2. Haastattelukysymykset

1. Taustatiedot

- Nimi, titteli ja organisaatio
- Millainen suhde sinulla on ollut Jämsä Tehtaaseen ja sen toimintaan?

2. Toiminnalliset tulokset ja käyttö

- Mitä palveluja tai toimintoja olet hyödyntänyt Jämsä Tehtaassa?
- Millaisia konkreettisia hyötyjä tai vaikutuksia olet saanut Jämsä Tehtaan toiminnasta?
- Miten arvioisit Jämsä Tehtaan palveluiden ja yhteisön saavutettavuutta ja toimivuutta?

3. Strateginen merkitys

- Miten Jämsä Tehdas mielestäsi tukee kaupungin tavoitteita, kuten elinvoiman vahvistamista tai muuttotappion torjuntaa?
- Mitä lisäarvoa on tuotettu, joka ei olisi syntynyt ilman Jämsä Tehtaan toimintaa?
- Oletko havainnut, että Jämsä Tehdas on lisännyt alueen vetovoimaa (jos kyllä, miten, esim. työn, yrittäjyyden tai osaamisen kehittymisen näkökulmasta)?

4. Yhteistyö ja verkostot

- Millainen yhteistyö Jämsä Tehtaassa on ollut eri toimijoiden välillä?
- Onko toiminta lisännyt verkostoja tai uusia kumppanuuksia omassa työssäsi tai organisaatiossasi?
- Miten yhteisöalustan rooli näkyy yhteistyön muodoissa?

5. Rakenteellinen juurtuminen ja kestävyys

- Miten näet Jämsä Tehtaan toiminnan jatkuvuuden edellytykset?
- Onko toiminta juurtunut tässä kohtaa pysyväksi osaksi kaupungin kehittämisrakenteita tai kumppanuuksia?
- Mitä mielestäsi voisi tehdä, jotta toiminta voisi jatkua ja vahvistua vuoden 2025 jälkeen?

6. Kehittämistarpeet ja -ehdotukset

- Mitkä palvelut tai toiminnot ovat olleet erityisen onnistuneita? Entä mitä puutteita tunnistat?
- Mitä kehittämistarpeita näet Jämsä Tehtaan toiminnassa?
- Mitä konkreettisia ehdotuksia sinulla olisi toiminnan parantamiseksi tai laajentamiseksi?

7. Lopuksi

- Haluatko nostaa esiin jotakin, mitä ei vielä käsitelty, mutta joka on mielestäsi tärkeää arvioinnin kannalta?

LÄHTEET

Hankesuunnitelma 2021–2022, Jämsä Tehdas, Hankesuunnitelma, yhteisöllinen työn, oppimisen ja verkottumisen keskus.

Hankesuunnitelma 2023–2025, Ketterien kokeilujen yhteisöalusta osaamiselle, yrittämiselle ja oppimiselle.

Indikaattorit ja keskeiset toimenpiteet 30.4.2025 saakka.

Jämsä Tehdas vaikuttavuus, Aino Huujärvi: Kokemuksia ja havaintoja Tehtaan vaikutuksista.

Jämsä Tehdas, käyttötilastoja 2021–2024.

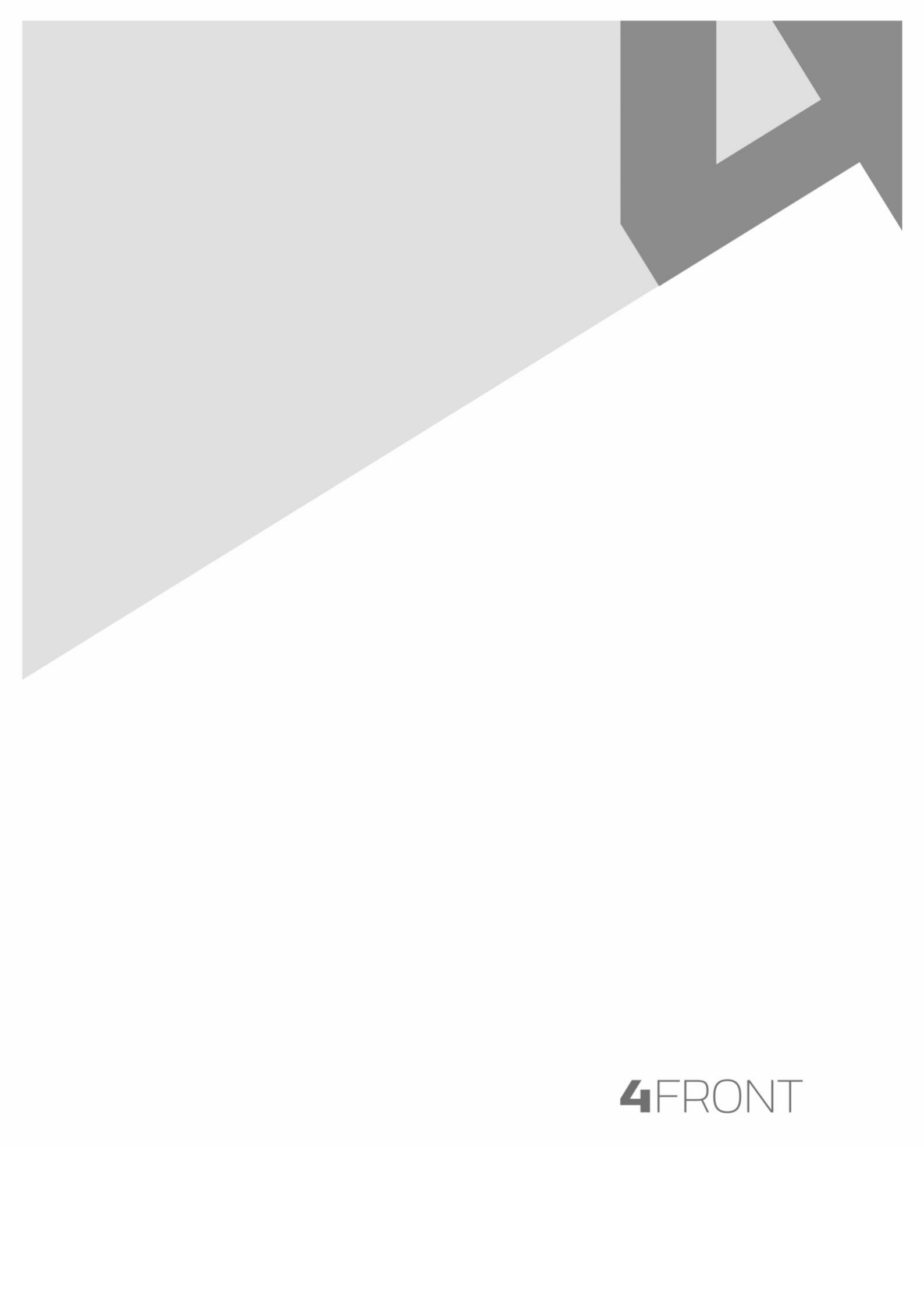
Jämsä Tehdas lyhyesti -dokumentti.

Käyttäjäpalaute 1.4.2021–31.3.2022, Yhteenveto, – Kooste ensimmäisen vuoden palautteista ja kehitysehdotuksista.

Loppuraportti, Jämsä Tehdas investointihanke, 2021.

Tehtaan tulevaisuus 2026–, Vaihtoehtoja Tehtaan toiminnan jatkamiseksi, SWOT-analyysi ja kustannuslaskelmat.

Tietotyö maaseudulla, 2022, MDI

4FRONT